

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

Slovenski VESTNIK

LETNIK XXXVI

CELOVEC, PETEK, 13. FEBRUAR 1981

ŠTEV. 7 (2006)

OB POGOVORU NA DEŽELNI RAVNI:

MINULO NEDELJO V SVEČAH:

Napredek bo dosežen ko bodo besedam sledila tudi ustrezna dejanja

Spominska svečanost ob grobu padlih partizanov

Na povabilo deželnega glavarja je prišlo prejšnji teden, v petek 6. februarja 1981, na sedežu koroške deželne vlade v Celovcu do dvehurnega pogovora med predsedniki treh v koroškem deželnem zboru zastopanih strank (za SPÖ deželni glavar Leopold Wagner, za ÖVP namestnik deželnega glavarja Stefan Knafll, za FPÖ deželni svetnik Mario Ferrari-Brunnenfeld) ter predsednikoma obeh osrednjih slovenskih organizacij (dr. Franci Zwitter za Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem, dr. Matevž Grilc za Narodni svet koroških Slovencev).

ni strani priznati, da problem še ni rešen in so zato potrebni pogovori o reševanju odprtih vprašanj; da manjšinski vprašanji ni mogoče reševati mimo prizadete manjšine; da ni nobenega dvoma o lojalnosti koroških Slovencev niti dvoma o legitimnosti njihovega predstavnštva — obeh osrednjih organizacij.

Minulo nedeljo dopoldne je bila na pokopališču v Svečah spet tradicionalna spominska svečanost, ki jo vsako leto priredi Zveza koroških partizanov ob grobu narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža in drugih padlih partizanov, ki počivajo na sveškem pokopališču: Aleša Einspielerja, Tomaža Križnarja, Valentina Schwarzja, bratov Cero ter dveh nepoznatih borcev.

Njim in preko njih vsem številnim junakom, ki so darovali življenje v boju proti nacističnemu terorju in ležijo pokopani na 40 pokopališčih širom koroške zemlje, je veljala spominska svečanost, katere se je tudi tokrat udeležilo več sto ljudi. Prišli so svojci padlih junakov ter njihovi nekdanji soborci z obeh strani meje, med udeleženci so bili številni bivši partizani in aktivisti ter žrtve nacističnega nasilja iz vseh predelov južne Koroške prav tako pa so bili navzoči tudi jugoslovanski konzul v Celovcu Alfonz Naberžnik, predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem ter zastopniki borčevskih združenj.

Tako je prvo srečanje brez dvoma prispevalo po eni strani k razjasnitvi stališč in po drugi strani tudi k počasnemu izboljševanju ozračja, ki je prvi in osnovni pogoj, da se polagoma le doseže medsebojno zaupanje, v katerem bo potem gotovo lažje skupno iskati sprejemljive rešitve tistih vprašanj, ki so ravno zaradi dolgoletnega neresenja bremenila in še bremenijo odnose med obema narodoma v deželi, preko njih pa tudi med sosednjima deželama in državama.

Svečanost je bila letos prvič brez dolgoletnega predsednika Zveze koroških partizanov Karla Prušnika-Gasperja, ki je umrl pred enim letom. Ob grobu narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža in njegovih soborcev je spregovoril novi predsednik ZKP Janez Wutte-Luc, ki se je spomnil težkih let protifašistične narodnoosvobodilne borbe, v kateri smo tudi koroški Slovenci aktivno prispevali k osvoboditvi domovine: zavzel pa je stališče tudi k aktualnemu položaju ter pozval zlasti k budnosti zoper množično se pojavljajočo zopetnjo oživljanja nacistične miselnosti. Za njim je povzel besedo predsednik občinske konference ZSMS na Jesenicah Danilo Klinar, ki je v imenu udeležencev z Gorenjske, ki so tudi letos prišli na grob svojega jeseniškega rojaka Verdника, prav tako obudil spomin na čas, ko se je slovenski narod junaško bojeval proti smrtni obsodbi, ki jo je nad njim izrekel fašistični okupator (glavne misli iz obeh govorov objavljamo na 2. strani — op. ured.).

Udeleženci pogovora so v svojih izjavah za tisk poudarili, da je glavni uspeh tega srečanja v tem, da so se dogovorili o nadaljnjih pogovorih na tej ravni, kjer pa bo za razliko od prvega dialoga, kjer je bila v ospredju načelna vprašanja, bilo v bistvu za konkretno problematiko. Tokrat se je pokazalo, da so stališča načelno še zelo različna:

ko siljenja v sosvete, marveč da bo napredek mogoče doseči samo s skupnim obravnavanjem in reševanjem konkretnih vprašanj. V tej luči je tudi treba gledati uvodoma omenjeno soglasje vseh udeležencev prvega srečanja, da je bil to odprt dialog, ki je ustvaril možnosti za nadaljnja srečanja in konkretne pogovore na tej ravni. Torej sedanjí situaciji nikakor ne odgovarja vtis, ki so ga s svojimi poročili o razgovoru skušali napraviti posamezni oblikovalci javnega mnenja, češ, kakor da bi se bili predstavniki koroških Slovencev končno spametovali, da razmislijo o priznanju zakona o narodnih skupinah in zlasti o sodelovanju v sosvetih. V resnici so morali na urad-

Eno pa je seveda gotovo: ostati ne sme pri lepih besedah, kajti splošnih obljub je bilo že dovolj! Zaradi izkušenj, ki smo jih nabrali koroški Slovenci v vseh dolgih letih in desetletjih boja za naše pravice, moremo naše zaupanje graditi le še na dejanja. To velja tako za bodoče pogovore na deželni ravni kakor tudi za nadaljnji dialog na zvezni ravni, kjer bo nedavnim pogovorom o šolskih vprašanjih prihodnji teden sledil pogovor o radiu in televiziji, medtem ko je razgovor s kanclerjem menda predviden za konec februarja ali začetek marca. Pri tem pa bodo šele „otipljivi“ rezultati upravičili ugotovitev, da je bil dosežen napredek.

Namesto pevskega zbora, ki je v zadnjem trenutku odpovedal sodelovanje, je svečanost obogatil Marjan Srienč, ki je z globokim občutkom recital Bogomila Faturja „Minuto tišine“ in Ceneta Vipotnika „Pesem svitanico“, kateri obe govorniki o veličini protifašističnega boja za svobodo. Z venci, ki so jih na grob padlih borcev položili predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, Zveze koroških partizanov ter borčevskih združenj z Jesenic, iz Kranja in Radovljice, pa je bil tudi vidno manifestiran hvaležen spomin na vse tiste, ki so v tem junaškem boju žrtvovali najvišje, kar je človeku dano — svoja življenja. Njihova žrtev nas obvezuje, da zvesto gojimo in čuvamo tradicije tega boja.

Na strani strankarske trojice slej ko prej ostajajo pri stališču, da je član 7 vsaj za Koroško že izpolnjen, medtem ko takoimenovani operativni koledar po njihovem mnenju ni v skladu z državno pogodbo; pač pa so morali priznati, da je manjšina upravičeno drugačnega mnenja in da je predvsem še vrsta neresenih vprašanj, zato so izrazili pripravljenost za nadaljnje konkretne pogovore.

ZSO o razgovorih na deželni ravni

Predstavnika obeh slovenskih organizacij sta nedvoumno povedala, da takoimenovana sedmojuljska zakonodaja nikakor ne predstavlja izpolnitve člena 7 in jo koroški Slovenci zato tudi slej ko prej odklanjajo. Prav tako jasno pa sta ponovila tudi nesprenjeno stališče glede sodelovanja v manjšinskih sosvetih, kjer morajo biti najprej ustvarjeni ustrezni pogoji in z rešitvijo nekaterih bistvenih vprašanj doseženo ozračje zaupanja.

Upravni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem je na svoji seji 9. februarja 1981 med drugim obravnaval tudi poročilo o nedavnem razgovoru predsednikov obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev s predstavniki treh v koroškem deželnem zboru zastopanih strank.

V izjavi, ki jo je sprejel odbor, Zveza slovenskih organizacij na Koroškem pozdravlja dejstvo, da so se koroške stranke odzvale pobudi po enakopravnem dialogu na deželni ravni, ki je bila izražena v letošnji novoletni izjavi ZSO. Obenem pa je bilo v zvezi s poročanjem v koroškem tisku in radiu, ki je v središču poročil o razgovoru postavljala predvsem vprašanje vstopa Slovencev v manjšinske sosvete, na seji ZSO ugotovljeno, da osrednja tema pogovora gotovo ni bilo vprašanje sosvetov, temveč možnosti in oblike nadaljnjega dialoga na deželni ravni.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem ugotavlja, da slovensko narodno skupnost na Koroškem teži še cela vrsta neresenih vprašanj, kot so med drugim dvojezična predšolska vzgoja v javnih občinskih vrtcih, močnejše gospodarsko pospeševanje manj razvitih predelov Koroške, odprto vprašanje slovenskih radijskih in televizijskih oddaj, problemi šolstva in drugo. Tem vprašanjem, ki so pomembna za nemoten razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem, bodo morali veljati tudi bodoči razgovori na deželni, pa tudi na zvezni ravni.

Blokovska politika zastruje odnose med državami

V trenutku, ko se je v indijski prestolnici Dew Delhi začela ministrska konferenca neuvrčenih držav, je začetek zadnje etape madridske konference o varnosti in sodelovanju v Evropi pokazal na nevarno zaostritev, ki je značilna za trenutni položaj v svetu. Medtem ko neuvrščeni poudarjajo svojo privrženost načelom miru, neodvisnosti in enakopravnega sodelovanja med narodi in državami, v Madridu vedno bolj silijo v ospredje interesi, ki so značilni za blokovsko politiko.

ki je na čelu sovjetske delegacije, pa avtorjem teh in podobnih obtožb seveda ni ostal dolžan in je njihove izpade postavil na pravo mesto — da gre za „psihološko vojno“.

Ze na prvih sejah zaključnega dela madridske konference, ko gre za vsebino in obliko sklepnega dokumenta in s tem tudi za nadaljnjo usodo helsinškega duha, je prišlo do hudih medblokovskih spopadov, celo hujših, kot je bilo pričakovati. Predvsem nastop ameriške delegacije zelo jasno kaže, da je zamenjava v Beli hiši povzročila delikatne spremembe v zunanji politiki ZDA, in sicer spremembe, ki za konferenco o evropski varnosti in sodelovanju nikakor niso ugodne. Vodja ameriške delegacije Kampellman je na Sovjetsko zvezo že naslovil celo poplavo „trdih besed“, zlasti o „okupaciji Afganistana“ (kakor da ne bi imela Amerika sama dovolj masla na glavi predvsem zaradi očitnega podpiranja protiljudskih in deloma odkrito fašističnih režimov v Latinski Ameriki) in o „teptanju helsinškega duha“. Pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Leonid Iljičev,

Vse kaže, da bo zaključni del madridske konference pod krepkim pritiskom dvoboja med obema blokoma — to je med Ameriko in Sovjetsko zvezo ter njunimi zavezniki. Pri tem pa je le opaziti, da se kljub govorniškim dvobojem nobena stran ne odreka pogajanjem, vendar je v nastopu obeh velesil čutiti določeno razliko: Američani si prizadevajo, da bi se pogajali s pozicije sile — predstavniki Sovjetske zveze pa skušajo narediti vtis, da je njihova „jeklana pest v rokavicah“.

Spričo dejstva, da se velesili trudita, da bi tudi evropski konferenci vsilili metode blokovske politike, je seveda razumljivo, da pripade toliko večja in pomembnejša vloga neuvrčenim in nevtralnim državam. Zavedajoč se te odgovornosti, so na konferenci neuvrčenih v New Delhiju dali glavni poudarek prav prizadevanjem, da znotraj gibanja okrepijo enotnost in s tem tudi svojo moč navzven. To je predsednica indijske vlade Indira Gandhi zelo jasno orisala že v otvoritvenem govoru, ko je poudarila: Zbrali se nismo zato, da bi se igrali z besedami, marveč zato, da najdemo pot do okrepitev avtoritete in učinkovitosti gibanja neuvrčenih.

Spomin na padle junake nam nalaga dolžnost

da vztrajamo v boju za obstoj na podedovani zemlji

„Tovariši, ki se jih danes spominjamo, so bili trdno prepričani v zmago nad fašizmom, ki je takrat tlačil slovenski narod in ostale svobodoljubne narode v Evropi in na svetu. To so bili fantje, ki so brezpogojno verovali v ideale, za katere so šli v boj. Svojo borbo so vodili z vso požrtvovalnostjo in bili pripravljeni, da osvojitve svojega naroda žrtvovati tudi najdražje, kar je človeku dano — namreč svoje življenje.“

Tako je dejal predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc, ko je minulo nedeljo govoril na spominski svečanosti na pokopališču v Svečah (o svečanosti poročamo tudi na 1. strani — op. ured.). Spomnil se je narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža ter ostalih padlih partizanov, ki počivajo na sveškem pokopališču: Aleša Einspielerja, Tomaža Križnarja, Valentina Schwarza, bratov Čero in dveh nepoznatih borcev, prav tako pa tudi vseh padlih borcev, ki so pokopani na 40 pokopališčih širom koroške zemlje in so dali svoja

boj proti nacifašističnemu nasilju. Tu ni igralo nobene vloge, kakšnega ideološkega ali verskega prepričanja je nekdo, tudi ni nihče spraševal po narodnosti — važno je bilo, da je bil vnet pristaš svobode in demokracije.“

Potem je govornik dejal, da se koroškim partizanom še danes očitajo, da so se menda borili za Jugoslavijo in za komunizem. „Nočejo priznati, da so bili partizani povsod tam, kamor je stopil zločinski nacifašistični škorenj in to je bila skoraj cela Evropa. Spričo tega dejstva se moramo vprašati, ali so se

Jesenic Danilo Klinar. Dejal je, da jih je želja za boljši jutri gnala v neenak boj s številčno in materialno mnogo močnejšim sovražnikom. Prvi, ki so šli v boj, so začeli brez pušk, oboroženi samo z znanjem in prepričanjem, da bo slovenski narod resnično srečen samo takrat, ko bo osvobojen tujega okupatorja in domačih zatiralcev. Mnogo rodoljubov je padlo v narodnoosvobodilni vojni in nikdar niso občutili radost svobode — med njimi tudi narodni heroj Matija Verdnik-Tomaž.

Govornik je kratko orisal revolucionarno pot Matije Verdника in njegov prihod na Koroško leta 1942, ko je začel tudi po koroških vaseh širiti misel protifašističnega upora. „Začel je na zahodnem delu Koroške, kjer je v vaseh pod Karavankami našel dobre in zavedne ljudi, ki so se bili pripravljene boriti za osvoboditev slovenskega naroda. Ideje, ki jih je Matija prinesel na Koroško, so se začele hitro širiti tako med zavednimi Slovenci kot tudi med antifašisti nemškega jezika, ki so v nacifašizmu prav tako videli svojega tirana.“

Dne 2. februarja 1944 je Matija Verdnik-Tomaž umrl na posledicah težkih poškodb, ki jih je utrpel med nacističnim napadom. Toda narodnoosvobodilno gibanje z njegovo smrtjo ni zamrlo, je naglasil tovariš Klinar, marveč se je neustavljivo širilo do končne zmage nad fašizmom maja 1945. „Čeprav se Slovenci na Koroškem še vedno borijo za pravice, ki jim kot narodnosti po mednarodnem pravu tudi pripadajo, žrtve borcev niso bile zaman. Slovenci smo še enkrat dokazali, da smo narod, čeprav majhen po številu, pa vendar trden, ki ga tudi državna meja ne more razdeliti.“

Ob koncu je govornik dejal, da je zgodovina boja Slovencev za narodnostno osvoboditev bogata, zato je važno, da tradicije tega boja ohranimo in prenašamo iz roda v rod. Pri tem razvijanju in ohranjanju revolucionarnih tradicij pa ima pomembno vlogo predvsem tudi mladina, ki s spoznavanjem zgodovinskega boja svojega naroda prispeva k temu, da se herojska dejanja padlih tovarišev ne bi pozabila.

Posvet o študijskem usmerjanju

V sredo minulega tedna je gospodarski odbor Zveze slovenskih organizacij v Dijaškem domu Slovenskega šolskega društva priredil posvet za dijake sedmega in osmega letnika Zvezne gimnazije za Slovence. Člana gospodarskega odbora dipl. inž. Franci Einspieler in dipl. inž. Feliks Wieser sta dijakom govorila o načrtih na gospodarskem področju, obenem pa sta podala tudi nazore Zveze slovenskih organizacij na druga vprašanja narodnostnega razvoja koroških Slovencev. Dijakom sta nakazala nekatere možnosti bolj načrtnega študijskega usmerjanja in zaposlovanja srednješolske in študentske mladine, predvsem na področju lesarstva, turizma, tehničnih poklicev, bančništva in drugih panogah. Absolventi slovenske gimnazije se do slej skorajda niso odločali za tovrstne poklice, temveč so se usmerjali bolj v humanistične in učiteljske vrste, glede na prizadevanja za policentrični razvoj, za odprto mejo in s tem povezano ustvarjanje novih delovnih mest pa vsekakor nastajajo potrebe tudi po gospodarskih in tehničnih poklicnih profilih. Dijaki so z zanimanjem sledili referatom in se s pridom vključili v razpravo.

Klub slovenskih študentov iz Gradca pri ZSO

Prejšnji četrtek so bili zastopniki Kluba slovenskih študentov v Gradcu na obisku pri Zvezi slovenskih organizacij, ki sta jo zastopala predsednik dr. Franci Zwitter in član upravnega odbora dipl. inž. Franci Einspieler. KSŠ v Gradcu so zastopali predsednik Roman Verdel, podpredsednik Toni Čertov, tajnika Nada Inzko in blagajničarka Ani Reichmann. Novi odbor, ki je bil izvoljen meseca novembra, je predstavljal delovanje v zadnjih mesecih ter svoje prihodnje načrte. Z pevskima zboroma načrtujejo nastopati posebno v narodnostno gledano obrobni kraj Koroške, nadalje bodo informirali Graško javnost o narodnostni problematiki na Koroškem, znotraj Kluba pa bodo z rednimi sestanki in informacijskim listom ter s petimi delovnimi krožki česveščali in aktivirali slovensko študirajočo mladino. Dobre zveze imajo tudi z mladino matičnega naroda ter z organizacijami palestinskega ljudstva, Črncev, Indijancev, Bretoncev itd.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter je pozdravil iniciativnost graških študentov ter pozdravil čim tesnejše sodelovanje med študenti in slovenskimi organizacijami. Delegacijo je seznanil z aktualnim političnim položajem slovenske narodne manjšine na Koroškem ter jim obljubil nadaljnjo pomoč ZSO pri njihovem delu.

DOBRLA VAS

Podjetju v Dobrovi bi gotovo sledila še druga

Diskuzija o napravi za pridobivanje drobirja v Dobrovi se nadaljuje. Konec januarja je občinski svet preložil odločitev, da se izvrši prenamemba površine v področje za lahko industrijo, vendar s tem ni rečeno, da zastopniki večinskih strank odklanjajo takšno podjetje, ki bi onesnaževalo okolico, škodilo turizmu in s hrupom motilo prebivalstvo. (Ob tej priliki moramo popraviti, da pri napravi ne gre tudi za napravo za pridobivanje asfalta, kakor smo zadnjič pomotoma poročali).

Medtem je k temu perečemu vprašanju povedal svoje mnenje tudi okrajni glavar dvorni svetnik dr. Scheiber, ki je v prvi vrsti svaril pred podjetjem zaradi tega, ker bi mu sledila gotovo še druga podjetja. Podjetje bi podprlo, če bi javni interesi prevla-

dovali. K trenutni situaciji je dejal, da je nedotaknjena narava Dobrove bila dosedaj velik kapital tega področja.

Dejstvo je, da bi občinski svet nadaljnjih podjetij ne bi mogel odklanjati, če bi gospodu Kostmannu dovolil obratovanje. Vsi bi se sklicevali na že obstoječe podjetje. Vrh tega pa je bilo mogoče zvedeti, da je del Kostmannove gozdne površine že kupil neki drugi podjetnik, ki že preži na pozitivno odločitev občinskega sveta, da bi potem sam zaprosil tudi za obratno dovoljenje.

Dosedaj se je s podpis izrekli proti naselitvi podjetja že 140 dobrolskih občanov, ki še nadalje upajo, da bo občinski svet z županom Hafnerjem na čelu upošteval interese svojih občanov ne pa interese bogatih posameznikov.

OBČINSKA SEJA V ŠKOCIJANU:

Soglasno sprejeli proračun

Iz škocijanske občine je bilo ob začetku slišati o določenih neuskajenostih glede finančnega poslovanja. Kontrolni odbor, v katerem deluje občinski mandatar Gospodarske liste dipl. inž. Franci Konec, je odkril, da ni vse odgovarjalo proračunskim sklepom. Pri delih, pri katerih gre za urejevanje javnega kopališča ob obali Zablaska jezera, je dotično podjetje prekoračilo proračunsko vsoto 100 tisoč šilingov za skoraj 80.000, kar ni bilo po sklepih občinskega sveta. Vse to je bilo še v okviru dopolnilnega proračuna za zadnje leto.

Zadnji petek pa so v škocijanski občinski hiši obravnavali proračun za leto 1981. Po dolgih letih so vse stranke soglasno sklenile proračun, kar je novost. Predsednik finančnega odbora direktor Klemun je predlagal redni in izredni proračun za leto 1981 v višini 58,3 milijona šilingov, ki je glede izdatkov in dohodkov izravnana. Na rednega odpade 38,5 milijona, občina pa lahko prosto razpolaga z vsoto 1,3 milijona. Zupan Holzer je v diskuziji poudaril, da bodo stroški za upravo tokrat znesli verjetno manj kot 25 % proračuna, kar si šteje občina v dobro.

V prihodnji številki Slovenskega vestnika bomo še obširneje poročali o zadnji občinski seji.

življenja za osvoboditev Avstrije in Jugoslavije izpod nacističnega jarma.

Vendar pa naši nasprotniki in zapeljanci še danes ne morejo oziroma nočejo verjeti, da je partizanska borba veljala tudi njim, je menil predsednik ZKP in naglasil, da brez partizanske borbe proti zločinskemu fašizmu danes ne bi bilo samostojne in demokratične Avstrije. Opozoril je na nacistične načrte, po katerih bi Koroško spremenili v kraj oddiha za nacistične veljake in v kraj šolanja krvoločnih ubijalcev in janičarjev; koroško prebivalstvo pa bi brez razlike narodnosti preselili v že predvideno „Novo Koroško“ nekje v Sovjetski zvezi.

„To so bili pravi nameni in to je treba spet enkrat jasno povedati,“ je dejal tovariš Luc, „kajti to so dejstva, ki jih ne smemo nikdar pozabiti. Po vsej Evropi so se uprli svobodoljubni, demokratično nastrojeni ljudje in šli v neizprosno

res vsa ta partizanska gibanja širom Evrope borila samo za Jugoslavijo in komunizem? Ali pa so se vsepovsod borili za osvoboditev vsak na svojem ozemlju za svobodo svojega naroda! Pač pa s ponosom lahko povemo, da so bili jugoslovanski partizani pod vodstvom legendarnega heroja Tita zgled vsem ostalim svobodoljubnim in protifašističnim gibanjem po svetu.“

Govornik je omenil tudi nedavno oprostilno sodbo proti sinu in hčerki nacističnega gauleiterja Rainerja in poudaril, da so koroški partizani ogorčeni nad izidom tega procesa. Tukaj se je spet enkrat pokazalo, je dejal predsednik ZKP, da je na Koroškem in v Avstriji možno nekaznovano oživljati nacistično miselnost. Današnje zanikanje pokolov milijonov Židov, zastrupljanje in druge oblike uničevanja ljudi, ki nacističnim oblastnikom niso bili po volji — vse to pomeni udarec v obraz tistim, ki so se uprli zločinskemu nacističnemu režimu. Zato je naša dolžnost, da od merodajnih dejavnikov v državi zahtevamo odločno ukrepanje proti povečevanju zloglasnega tiranskega režima, kajti povrnitev le-tega bi bila katastrofa. Podcenjevanje pojavov neofašizma pa lahko obrodi hude sadove, kar smo že enkrat občutili na lastni koži in moramo zato biti budni.

„Vsak narod spoštuje svoje žrtve za svobodo,“ je ob koncu dejal govornik. „Tudi koroški Slovenci spoštujemo in cenimo naše mlade junake, ki so darovali svoja življenja. Spomin na te velike sinove slovenske zemlje pa nam in tudi bodočim rodovom daje pobudo in nalaga dolžnost, da vztrajamo v pravičnem boju za obstoj in enakopravnost na svoji podedovani zemlji.“

Junaških borcev, ki so žrtvovali svoja življenja v boju proti fašističnemu okupatorju, proti nasilju in zatiranju, se je spomnil tudi predsednik občinske konference Zveze socialistične mladine Slovenije z

Antifašistični komite proti oprostitvi Rainerjevih

Proti izzivalnemu sodnemu škandalu v Celovcu, kjer je porotno sodišče oprostilo sina in hčerko bivšega koroškega gauleiterja Rainerja, ne utihne protest in ogorčenje. Porotno sodišče ni videlo vzrokov za obsodbo zaradi nezakonite dejavnosti v neonacističnem smislu. Kakor smo že poročali v zadnji številki je Zveza koroških partizanov ogorčeno protestirala proti sodbi, ki jo označuje „simptomatično za koroške razmere“. Proti oprostilni sodbi, ki so jo poklicni sodniki proglasili za „pravno zmoto“, je zadnje dni protestiral tudi Antifašistični komite osebnosti z Dunaja. V svoji izjavi poudarja, da je sodba afront milijonom tistih, ki so zaradi barbarskega fašističnega režima izgubili svoje življenje. Antifašistični komite opozarja v svoji izjavi, da mora Avstrija svojih zakonov strogo držati, kar pomeni, da bo morala sodbo preklicati.

Prešernova proslava v Celovcu ... in v Ljubljani

V obhajanje slovenskega kulturnega praznika smo se koroški Slovenci tudi letos aktivno vključili in s tem manifestirali, da smo živ del slovenskega naroda in da dejavno prispevamo v skupno vsenarodno kulturno zakladnico. Osrednja prireditev v tem okviru je bila spet tradicionalna Prešernova proslava v Celovcu, ki jo je v četrtek prejšnji teden priredila Slovenska prosvetna zveza v dvorani „Aula slovenica“. Odvijala se je res v primernem okolju, saj so poleg Prešernove podobe vselej na stenah tudi slike našega domačega likovnega umetnika Valentina Omana, dobitnika ene izmed letošnjih nagrad Prešernovega sklada v Ljubljani.

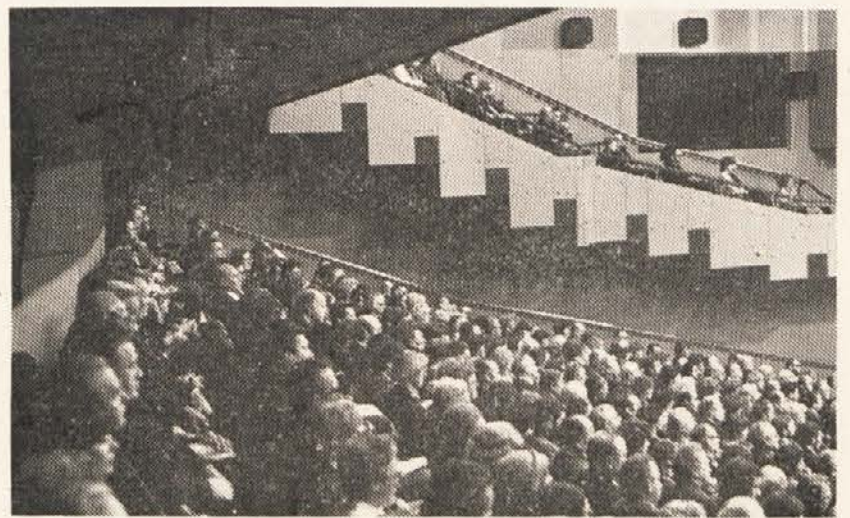
Uvodoma je pozdravne besede izrekel predsednik Slovenske prosvetne zveze Valentin Polanšek, ki je posebej izrekel dobrodošlico generalnemu konzulu SFRJ v Celovcu Milanu Šamcu in konzulu Alfonso Naberžniku, predsednikoma obeh osrednjih slovenskih organizacij dr. Franciju Zwitterju in dr. Matježu Grilcu ter vsem sodelujočim

opozoril tudi na letošnjo 150-letnico rojstva velikega slovenskega kulturnega ustvarjalca Frana Levstika ter naglasil duhovno vez med Prešernovo svobodoljubnostjo in Levstikovim mladoslovenskim delovanjem.

Prav Levstiku in njegovemu vodilnemu mestu v slovenski kulturi in književnosti pa je bil namenjen zla-

slavnostnemu govoru je sledil pester kulturni spored, ki je obsegal pevsko-glasbene in recitacijske prispevke. Baritonist Tone Kozlevčar je ob spremljavi pianistke Nataše Kerševan zapel najprej Prešernovega Mornarja v glasbeni priredbi Miroslava Vilharja, potem pa dodal še Hrabroslava Volariča pesem Oj rožmarin ter Zorka Prelovca pesem Moja kosa je križavna. Tone Kozlevčar, ki ga poznamo kot dolgoletnega člana Slovenskega okteta iz Ljubljane in se je še posebej vtisnil v spomin kot izvrstni Ribenčan Urban, je navdušil tudi kot solist in žel za svoj nastop viharen aplavz. Recitacijska skupina Slovenske prosvetne zveze pod vodstvom Sonje Ban, ki je napovedovala in povezovala tudi celotni spored prireditve (poleg nje so sodelovali še Marjan Srienc, Magdalena Wieser in Franci Sadošek), se je predstavila z izbranimi besedili Frana Levstika. Za zaključek pa so nastopili še mladi glasbeni solisti: Andrej Feinig iz Sveč je na klavirju izvajal Chopinovo etudo in preludij, Marija in Lucija Feinig sta na flavto in kitaro zaigrali skladbo Johanna Fischerja in dve slovenski narodni (Kaj ti je deklica, Kje so tiste stezice), krog mladih glasbenih izvajalcev pa je zaključil Hanzi Kežar mlajši iz Šentvida v Podjuni, ki je kljub svoji mladosti že kar virtucno podal na klavirju del Beethovneve sonate.

Nastop mladih glasbenih interpretov je pokazal, da imamo koroški Slovenci tudi na tem področju dober in obetaven naraščaj. Tokrat so se predstavili solisti, ki so bolj ali manj družinsko „obremenjeni“; od naše Glasbene šole pa lahko pričakujemo, da bo oblikovala in izobrazila še dosti širši krog mladih izvajalcev, ki se bodo prej ali slej lahko prav tako uspešno predstavili javnosti in obogatili sporede naših kulturno-umetniških prireditev. Tudi v tem vidimo prispevek koroških Slovencev k izpolnjevanju naloge, ki nam jo nalagata namen in vsebina kulturnega praznika slovenskega naroda.

Osrednja proslava ob slovenskem kulturnem prazniku je bila minul petek – prvič v srednji dvorani novega Cankarjevega doma – v Ljubljani. Na njej so sedmim slovenskim kulturnim delavcem podelili Prešernovo nagrado, šestnajstim pa nagrade Prešernovega sklada. Proslave so se udeležili številni zastopniki političnega in kulturnega življenja iz Slovenije in zamejstva.

Prešernovo nagrado so prejeli: Jože Babič iz Trsta za življenjsko delo na področju gledališke, filmske in televizijske režije, Janez Bernik za likovne stvaritve v zadnjih letih, Mile Korun za režijo v slovenskih gledališčih, Filip Kumbatovič-Kalan za življenjsko delo s področja leposlovja, esejistike in teatrologije, Majda Potokar za igralske stvaritve v Drami slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, Gabrijel Stupica za življenjsko delo na področju likovnega ustvarjanja in Dane Zajc za pesniško in dramsko delo. Med nagrajenci Prešernovega sklada sta tudi tržaški Slovenec Marko Kravos, ki je nagrado prejel za pesniško zbirko „Tretje oko“, in koroški Slovenec Valentin Oman, ki jo je dobil za razstave v zadnjih dveh letih na Koroškem.

Slavnostni govornik na proslavi je bil predsednik društva slovenskih likovnih umetnikov akademski slikar Jože Ciuha, nagrade pa je podelil predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada Bogdan Osojnik. Simfonični orkester slovenske filharmonije je pod taktirko Antona Nanuta glasbeno popestril proslavo.

V utemeljitvi nagrade iz Prešernovega sklada koroškemu slikarju Valentinu Omanu je rečeno, da mu je vir umetniških iskanj in izpovedi človek sredi množične kulture in razčlovečene tehnike, posebno še kot simbol usodnih življenjskih preizkušenj v izgubljanju človeške identitete. Oman se je na Koroškem uveljavil z monumentalnimi stenskimi slikarjami in reliefnimi kompozicijami ter z nanizankami intimnih izpovedi v grafičnih tehnikah. Kot pomemben likovni umetnik se uspešno uveljavlja na slovenskem Koroškem v Avstriji, s predstavami v Sloveniji pa se vrača tudi v naš kulturni prostor. (Pogovor s Prešernovim nagrajencem Valentinom Omanom objavljamo na 7. strani.)

umetnikom in prosvetašem, ki so s pestrim sporedom obogatili praznični večer. Med udeleženci prireditve je bilo tudi lepo število mladih, ki so s tem pokazali svoje zanimanje in svojo povezanost s slovenskim kulturno-umetniškim ustvarjanjem.

Predsednik SPZ je v pozdravnem nagovoru poudaril namen in pomen teh tradicionalnih srečanj ob kulturnem prazniku slovenskega naroda, ko vsako leto ponavljamo Prešernove besede in jih potem skušamo uresničevati v težnji, da bi tudi v deželi ob Dravi končno prišlo do resničnega sožitja in medsebojnega razumevanja v duhu sprave, enakopravnega sodelovanja in iskrenega sosedstva. Pri tem je

sti slavnostni govor ljubljanskega univerzitetnega profesorja dr. Jožeta Koruze. Z izbranimi besedami je orisal lik pesnika, pripovednika in dramatika, kulturnega kritika in političnega publicista Frana Levstika, ki ga je slovenski narod poleg Prešerna in Cankarja postavil v središče svojega kulturnega panteona. Posebej je še poudaril Levstikovo vodilno vlogo v mladoslovenskem gibanju in ga uvrstil med moške, ki so z vso možato odločnostjo stali na braniku narodnih pravic in so s svojimi deli in mislimi oblikovali slovenski narod, da je lahko v dvajsetem stoletju nastopil tudi kot politični dejavnik. (Izvajanja prof. Koruze objavljamo na posebnem mestu v celoti – op. ured.)

Tako je uvodoma dejal na Prešernovi proslavi v Celovcu univ. prof. dr. Jože Koruza, ki je potem v svojem slavnostnem govoru takole orisal delo in pomen slovenskega kulturnega velikana Frana Levstika:

Slovenski narod je postavil v središče svojega kulturnega panteona trojico: Prešeren-Levstik-Cankar. Prešerna slavi kot prvega in še vedno nepreženežnega umetnika slovenske vezane besede, kot pesnika, ki je dvignil pesniški poklic na najuglednejše mesto in ga povezal z orfejskim poslanstvom v službi naroda, kot humanista, ki je kljub iskrenemu narodnemu čustvovanju stavljal ideal človeštva nad ideal naroda, vendar človeštva, v katerem ne bo mesta za najmanjša nasprotstva in podcenjevanje med narodi. Cankar si je pridobil svojo nesporno slavo kot prvi umetniško neoporečni oblikovalec slovenske proze in dramatike, prav tako pa kot prvi slovenski pisatelj, ki se je zavedal, da je še tako visoka umetnost jalova, če v svojem učinkovanju ostaja v krogih kulturnih izbrancev naroda, v krogih narodnih prvakov

Z njihovimi deli in iz njihovih misli se je oblikoval slovenski norod

V izjemno čast si štejem, da lahko ob praznovanju slovenskega kulturnega praznika spregovorim pred vami. Vedno sem gojil posebno spoštovanje do ljudi, ki v tujenacionalni državi ne taje svojega rodu, jezika in narodne kulture, še več, svoje življenje in delovanje usmerjajo v to, da bi narodu neprijazni viharji ne mogli izruvati njihovih korenin iz zemlje, ki so jo stoletja naseljevali, ljubili in pojili s svojim potom njih dedje in pradedje.

Vaš položaj, vaše uveljavljanje narodne enakopravnosti in vaše čuvanje narodnega ponosa me sili v primerjavo z možmi, ki so v preteklih časih, ko je še ves slovenski narod živel v podrejenem položaju v

in inteligence, dokler torej ne seže do zadnjega pripadnika skupnosti, dokler ne zablesti kot bela krizantema v gumbnici poslednjega siromaka. In katere so zasluge, ki so dvignile Levstika med najbolj zaslužne moške slovenske kulture, ki so mu zagotovile v

slovenskem kulturnem panteonu mesto med Prešernom in Cankarjem? Temu vprašanju je posvečeno naše osrednje razmišljanje.

Kot besedno umetnostni ustvarjalec se je Levstik najprej uveljavil kot pesnik, in to še v dijaških letih. Po re-

tuji državi, stali z vso možato odločnostjo na braniku narodnih pravic in ki so vse svoje življenjsko delo stavili v službo dvigu slovenske kulture na evropsko raven. Z njihovimi deli in iz njihovih misli se je oblikoval slovenski narod, da je lahko v 20. stoletju nastopil tudi kot politični dejavnik.

Med temi možmi je gotovo najvidnejši France Prešeren, prvi slovenski besedni umetnik v evropskem merilu, katerega smrtni dan je postal slovenski kulturni praznik. Med njimi pa je tudi vsestranski kulturni delavec Fran Levstik, čigar stopdesetletnico rojstva praznujemo v letošnjem letu in ji je posvečena tudi današnja proslava.

voluciji leta 1848 je slovenski kulturni prostor polnila izrazno nabuhla, patetično prigodniška in domoljubna lirika Jovana Vesela-Koseskega, ki si je skušala pridobiti primat že v pred-revolucijskih letih ob intimni in doživeti Prešernovi liriki. Mladi verzifi-

katorji so navdušeno ubirali stopinje za Koseskim. Prešernova v klasično dognane verze prelita ljubzenska bolečina in njegova globoko doživeta ter trezno mislečim naslovljena življenjska modrost se nista več čuli iz trušča visoko, a prazno donečih besednih parad domoljubnih zanesenjakov.

Tu je bila Levstikova zgodovinska zasluga, da je z jedko satiro razvrednotil to nepoetično verzificirano retoriko, s pristnimi lirskimi toni pa povrnil slovensko pesništvo na tisto pot, ki jo je utrl Prešeren in z njo zadovolžil svoje naslednike. Ko je leta 1854 izšla Levstikova zbirka Pesmi, je pesnik doživel vsestransko pozornost. Zal pa je podla spletkar nestrpnih moralistov iz vrst tedanje slovenske duhovščine zaradi mladostno prešernih tonov Levstikove poezije po eni strani ustavila prodajo knjige, po drugi pa Levstiku onemogočila študij. Posledica tega je bila, da se je Levstik poslej le malo pojavljal v javnosti kot pesnik in še to pretežno pod različnimi psevdonimi. Tako njegova vse bolj realistično oblikovana lirika

(Dalje na 6. strani)

Dogodki iz Pliberka in okolice

Danes se zopet oglašamo iz naših krajev z nekaj novicami, ki pričajo, da kljub hudi zimi ne „spimo“, da se v naših krajih dogaja vedno kaj, čeravno navidezno vlada včasih bolj zatišje, kar pa le ni tako.

PLIBERK

Pred nedavnim je Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabilo na Prešernovo proslavo v Schwarzlovo dvorano, da počastimo največji kulturni praznik slovenskega naroda.

Uvodne besede o Prešernu je spregovoril predsednik SPD Pliberk Joško Hudl. Nato pa so nastopili moški pevski zbor našega društva pod vodstvom Foltija Hartmana, Obirske ženske oktet z Obirskega, ki ga vodi predsednik SPZ Valentin Polanšek in Oder 73 z recitalom, ki ga je pripravila Anita Hudl. Vsi nastopajoči so s svojim izvrstnim programom želi mnogo aplavza. Skoda je le, da se te proslave velikega praznika slovenskega naroda ni udeležilo več ljudi, kar jim je res lahko žal. Seveda je temu kriva huda zima, ko se človek na večer pač raje zadržuje v toplih prostorih svoje hiše. Kljub temu pa so prišli številni gledalci pa čeravno ni bilo za nagrado pokalov iz „pleha“ in podobnih vab za pritegnitev občinstva. Lepo je bilo in že danes se veselimo Prešernove proslave v prihodnjem letu. Vračali smo se na svoje domove s polnimi bokali kulturnih dobrin.

Posojilnica Pliberk je letos v svoje prostore že dvakrat vabila svoje člane in prijatelje.

Prva prireditev je bila odkritje razstave našega domačega umetnika Ernesta Arbeitsteina. Vabilu se je odzvalo mnogo ljudi, tako da je zmanjkalo prostora za vse obiskovalce.

Med častnimi gosti smo lahko pozdravili konzula SFRJ v Celovcu Zorila Sandorja, župana mestne občine Pliberk Mikuša Franca, kulturnega referenta občine Pliberk Stankota Vavtija, podžupana Frica Kumra, odborne občinske liste in socialistične stranke ter ravnateljice šol — Cvelta, Vavtija, Konciljo in Miklina. Otvoritvene svečanosti so se udeležili tudi prijatelji-umetniki Arbeitsteina iz Slovenije. Umetnika je občinstvu predstavil prof. Janez Zwitter-Tehovnik iz Celovca. Zanimanje za razstavo je bilo veliko, kar priča veliko prodanih razstavljenih slik.

Prejšnjo soboto zvečer pa smo imeli drugo prireditev v kletnem prostoru posojilnice in si ogledali film „Potovanje po Sovjetski zvezi“, katerega je ob priložnosti obiska Sovjetske zveze posnel Vanč Hanin. Izlet, ki ga je organizirala Zveza koroških partizanov, nam bo ostal v neizbrisnem spominu. Lepote ruskih mest smo hoteli posredovati tudi drugim, kar je naletelo na ugoden sprejem. Obe prireditvi sta dobro uspeli in prepričani smo, da bodo sledile še druge.

Tudi igrska skupina SPD „Edinost“ Oder 73 nastopa že dalj časa s svojo igro „Poročil se bom s svojo ženo“ širimo Koroške in pa tudi v zamejstvu. To dobro podano igro, ki je zelo zabavne vsebine, sprejemajo ljudje povsod z velikim navdušenjem, kar je se-

veda v veliko zadoščanje igralcem za njihov trud in žrtvovani čas. Upamo, da bo tudi ta igrska skupina že naprej tako pridno nastopala in razveseljevala našega človeka, ki je poln drugih skrbi ter da se bo še predstavila s kako drugo igro. Igralcem in režiserki najlepša hvala.

BREG PRI DOBU

Pred nedavnim — samo pičla dva tedna je bilo vmes — smo se na nončavaškem pokopališču za vedno poslovili od sester Katarine Zarja in Tine Račnik, pd. Radarjevih z Brega pri Dobu. Obe sta dosegli lepo starost. Njuno življenje je bilo polno dela za dom in za skupnost. Pa še po nečem sta se odlikovali — bili sta vse svoje življenje zavedni pripadnici naše narodne skupnosti. Od mladih let pa do smrti sta aktivno sodelovali v našem prosvetnem društvu v Pliberku. Bili sta vse življenje skromni, vendar veliki po svojih prizadevanjih za skupnost in narodov blagor. Za vse storjeno delo in zvestobo tisočkratna hvala, domača zemlja naj jima bo lahka.

ŠMARJETA NAD PLIBERKOM

Tudi iz Šmarjete poročamo nekaj razveseljivih dogodkov. Po večletnih pripravah in delu je bila lani v juniju dograjena asfaltna cesta v našo hribovito vas. Kaj za nas pomeni moderna cesta, vemo šele sedaj ko jo imamo. Teško je bilo včasih voziti po tej slabi

OKRAJNA PISARNA PLIBERK
posluje
vsak torek od 9. do 12. ure
V pisarni bo:
17. februarja 1981
Mečina Jozej

gorski poti in se tu preživljati. Danes je lažje priti v dolino, kar je seveda velika olajšava za šolarje, delavce in kmete. Udobnosti napredka prihajajo počasi tudi v hribovite kraje in prav je tako, saj se je že marsikateri odselil iz naših krajev, ker so bile razmere tako slabe.

Prav tako pa se v Šmarjeti lahko ponasamo z ljudmi, ki so dosegli lepo starost in to kljub temu, da so morali vse svoje življenje trdo delati na svojih hribovitih kmetijah. Tako je že lan-

ske leto praznoval še čil in zdrav svojo 75-letnico Dobnikov oče, Franc Sliser. Vsa svoja leta je ostal zvest svojemu narodu in še danes vedno rad pride, če se je treba postaviti za našo skupno stvar.

Tudi Kajžrova mati Marija Krajnc je te dni praznovala svojo 80-letnico. V teh 80 letih je mnogo doživela in tudi prestala, saj je svojega moža že zgodaj zgubila — leta 1941 kot vojaka ne daleč od nas. Teško je bilo, a z močno voljo je premagovala vse udarce, ki so se ji stavili v življenju. Obema jubilatoma iskreno čestitamo in želimo, da bi ostala zdrava in srečna še mnogo let na sončni Šmarjeti.

DOB PRI PLIBERKU

Požarna bramba je 25. januarja vabila na 4. smučarsko tekmo, tako da to smučarsko prireditev lahko že smatramo za tradicionalno. Tekme se je udeležilo kar 260 tekmovalcev in pa seveda tudi mnogo gledalcev od blizu in daleč. Tekmovanje je bilo organizirano po starostnih skupinah in se je razvijalo brezhibno in načrtno.

Za tekmovalce je bilo pripravljenih kar 60 lepih pokalov in zato je tudi razumljivo, da je bilo zanimanje za to tekmo zelo veliko. Med pokali, ki so bili namenjeni najboljšim tekmovalcem, je bil tudi pokal Posojilnice Pliberk, Narodnega sveta — športnega referenta Kordeža, žage Trampuž, Posojilnice Šmihel...

Najprej so nastopili najmlajši do 4 let starosti. Zmagala je Mlakarjeva — Sabina Buchwald iz Nonče vasi, ki se je peljala neverjetno karžno zmagi naproti, za kar ji iskreno čestitamo. Prepričani smo, da bo mlada Sabina postala izvrstna smučarka. Najboljši tekmovalci dneva pa je bil Fridrih Golavčnik iz Šmihela, ki si je priboril predhodni pokal.

Tekmovanje je bilo brez zapletov in nesreč. Občinstvo je bilo mešano, to se pravi slovensko in nemško, kar pa ni motilo nobenega — saj ga tudi ne sme, če je pravi športnik. Morda bi bilo v bodoče dobro, da bi napovedovali dvojezično. Tekmovanju je med drugim prisostvoval tudi jugoslovanski konzul v Celovcu Alfonz Naberžnik s soprogo.

LIBUČE

Tudi mladi pevski zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuče, pod vodstvom marljivega Hanesa Košutnika, pridno nastopa in poje ter širi naše lepe stare slovenske pesmi med hvaležne poslušalce. V zadnjem času je že večkrat uspešno nastopil tu pri nas in tudi že v zamejstvu. Tako je prepeval pri Brezniku ob priložnosti srečanja hranilnega društva Posojilnice Pliberk, ob otvoritvi razstave Ernesta Arbeitsteina, pred nedavnim pa je gostoval v Libeličah. Veselimo se mladega zbora in želimo, da bi čim več nastopal in prepeval v veselje nas vseh.

IKEJ

Opozorilo

Spoštovane bralce moje publikacije „Popis koroških utrakvističnih šol do leta 1918“ prosim, naj ne zamerijo, če jih opozorim, naj popravijo nekaj napak, ki so se žal vrinile v tekst.

Na strani 14 je treba med imeni „Strojna“ in „Tunel“ vključiti ime „Črneče“ in besedilo „8 nemških šol (5 k Italiji...“ popraviti v „9 nemških šol (6 k Italiji...“ in pred imenom „Naborjet“ na isti strani vključiti „Rute (pri Trbižu)“.

Isto velja za stran 54. Na tej strani je treba med imeni „Strojna“ in „Tunnel“ vključiti „Tscherberg“ in besedilo „8 deutsche Volksschulen (5 an Italien...“ popraviti v „9 deutsche Volksschulen (6 an Italien...“ ter pred ime „Malborghet“ dati ime „Greuth-Grünwald.“

Ime za šolski okoliš „Annabichl-Anapihl“ na straneh 33 in 74 je treba pojasniti odnosno dopolniti z dvema imenoma. Prvotno se je „Annabichl“ imenoval le dotični grad. Šolski okoliš pa, v katerega sta spadali tudi naselji Zgornja Gorica (tudi Zgornje Gorice) in Spodnje Gorice (nemško Ober- und Untergoritschitzten), je nosil, kakor povzamem iz Mira z dne 20. 5. 1894, ime **Goričica**; danes je to vse samo „Anapihl“.

R. Vouk

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU

OBJAVA

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

- Po posebnem odloku Zveznega ministristva za pouk in umetnost naj prijavi starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1981/82 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, v času od 9. do 27. 2. 1981, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.
- Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo ob koncu šolskega leta 1980/81 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSENZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.
- Prijavljeni učenci, ki ne bi dosegli tako dobre ocene, bi morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka prijaviti v prvi polovici junija 1981. Sprejemni izpiti bodo v sredo 8. julija 1981.
- Konec maja 1981 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh učenec, ki so se prijavi za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.
- Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.
- Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem. Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Ebentaler Straße 14, 9020 Klagenfurt/Celovec.

RAYNATELJ:
dr. Reginald Vospernik I. r.

Udeležili smo se 7. trnovskega maratona

Komaj dober mesec je minil odkar smo se s Slovensko športno zvezo udeležili 6. trnovskega smučarskega maratona. V nedeljo 8. februarja pa je vabil že 7. maraton in ojunacehi od lanskega, se nas je Ločanov odzvalo tokrat res lepo število. Kot „gosta“ v naši skupini tekačev smo pozdravili le še neumornega športnika Režaja iz Bekštanja ter hudomušnega prijatelja, športnika, pevca in igralca Čarlija Kraucerja iz Szentjakoba. In prav on se je s tekači iz Loč tudi ojunacil za progo 42 km. Mogočna kulisa na Črnem Vrhu pri Idriji je spočetka marsikomu od naših tekačev „vzela sapo“ ali prav kmalu smo se udeležili v tisočera množica navdušenih „maratoncev“ nas je sprejela v svoje vrste. Točno ob pol desetih je zagrmel štartni strel. Takrat je zašumelo po snegu in mogočna reka ljudi — različnih narodnosti, staro in mlado, moški in ženske — se je razlila po beli planoti. Boj, ne toliko s časom kot s samim seboj, se je začel.

Šest nas je bilo, ki smo se lotili velikega maratona (42 km), ostali so tekli mali maraton, ki znaša vseeno še respektno daljavo 15 km.

Močne vzpetine in nenazadnje toplo sonce so zahtevali od človeka vse. Okrepčevalnice na progi so sicer s čajem, sokom in raznim sadjem postregle tekačem, ali teči je moral vsak sam. Samo ob strani si občudoval lepoto pokrajine in se za kak hip zamislil v čase, ko se je ob puškinih streljih po teh gozdovih pisala slavna stran zgodovine naše matične domovine. Končno pa na cilj — kakšna radost! Pozabljene so vse muke, pozabljena utrujenost, zopet je človek premagal samega sebe. Pri tem ni važen čas, niti ni merodajno priznanje, niso odločilni pokali, kolajne, marveč važno je to kar občutiti v sebi po končanem teku. Jožko, naš tehnični svetovalec je prišel od nas koroš-

kih „maratoncev“ prvi na cilj — jezil se je nad „krablerji“ (njegov izraz za počasnejše tekače!) čes, da so ga ovirali pri teku — morda bi celo zmagal?! Na poti domov je padla marsikatera pikra opazka na račun enega ali drugega. Naš Čarli je bil resda glavna tarča takih zbadljivk a tudi na moj račun je bilo dovolj smeha, saj sem skorajda „povozil“ nekega tekača.

Preden smo se razšli pa smo si bili vsi edini — nasvidenje na 8. trnovskem maratonu prihodnje leto!

F. Černut

Občni zbor KZ ZSM Pliberk

Minulo soboto je bil v prostorih posojilnice Pliberk občni zbor Krajevnega združenja ZSM Pliberk. Zbora se je udeležilo preko 30 mladincev.

Soglasno je bil izvoljen nov odbor, ki ga sestavljajo naslednji mladinci: Marija Koletnik, Pečnik Marjan, Partl Jože, Konrad Blajs, Jani Trehtar, Marko Kristof, Marta Borovčnik, Sonja Kolenik, Albert Messner, Silvija Leitgeb, Rosenzopf Johan, Kaiser Franc.

Sprejet je bil tudi nov akcijski program za naslednje tri mesece. Prva večja prireditev bo dne 27. 2. 1981 (dia predavanje).

Nadalje je bilo sprejetih 15 točk, ki se tičejo sprememb v sedanjem delovanju in sestavu ZSM Pliberk. V teh 15 točkah je navedeno, da si bo KZ ZSM Pliberk prizadeval, da bo pri sestavitvi kratkoročnega programa še posebej upošteval želje in interese mladih v tem kraju, ter da bo iskal stike in skupne točke z vsemi naprednimi in demokratičnimi gibanji, ne glede na narodnostno poreklo.

Na zaključku občnega zbora so spregovorili tudi gostje občnega zbora Lipej Kolenik in Domej Teodor ter zaželeli Krajevniemu združenju Pliberk mnogo uspeha pri realizaciji tako idealistično pripravljenej programu.

Slovensko prosvetno društvo
Radiše

vabi na

5. RADIŠKI PLES
v soboto 14. februarja 1981

Igrajo

„Fantje iz Podjune“

Prisrčno vabljeni!

Umrli je dr. Jože Volbank

Velikega dobrotnika naše slovenske koroške gimnazijske mladine ni več. Minulo nedeljo smo ga pokopali v Kranjski gori, kjer je bil desetletja požrtvovalen in priljubljen zdravnik — pravi ljudski zdravnik. Ogromna množica ga je spremljala za zadnji poti. Od pokojnega so se poslovili zastopnik kolegov — zdravnikov dr. Türk, predsednik krajevnne skupnosti Kranjska gora, predsednik Združenja staršev na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu dipl. trg. Janko Urank ter ravnatelj te gimnazije dr. Reginald Vospernik.

Dr. Volbank se je rodil 29. septembra 1897 v Banji vasi pod Plaznico pri Zitari vasi. Mati mu je kmalu umrla, tako da je ni poznal. Nardarjenega fanta so po priporočilu župnika poslali v gimnazijo Sentspavel v Labotski dolini, kjer je študiral v izredno težkih pogojih. Ko se je po prvi svetovni vojni vrnil iz ujetništva v Italijo, se je kot študent takoj vključil v boj za slovensko Koroško, radi česar je kot tudi številni drugi koroški Slovenci moral po plebiscitu zapustiti svojo rodno domovino Koroško. V Zagrebu je nato doktoriral za

zdravnika, opravil pripravljajno prakso v Ljubljani in bil nato asistent v umobolnici Polje pri Ljubljani. Ko je bilo leta 1928 mesto zdravnika v Kranjski gori prosto, nihče ni hotel v ta tedanji gorski kraj. Dr. Volbank pa je kot prijatelj gora in narave lešel tja in bil, ne le zdravnik, ampak tudi svetovalec in prijatelj družin, predvsem ubogih, ki tedaj po večini niso imele nobenega socialnega zavarovanja. V Kranjski gori je bistveno sodeloval pri razvoju tega kraja v največje zimsko športno središče Slovenije. V zvezi s tem razvojem je bil tudi pionir športnih zdravnikov.

Koroški rojaki, predvsem pa naša gimnazijska mladina žalujemo za njim. Ohranili ga bomo v častnem spominu.

Naj še zapišemo, da se je od pokojnika v prisrčnih v srcu segajočih besedah poslovil predsednik ZS na slovenski gimnaziji v Celovcu dipl. trg. Urank. Izrekel mu je zahvalo za njegovo mecenstvo in obljubil, da bo izpolnjena njegova želja, da se mladino vzgoji v dubu ljubezni do svojega naroda.

IZ SPOMINOV KARLA PRUŠNIKA-GAŠPERJA:

Aretacije v okolici Škocijana

Letos 7. februarja 1981 bi tovariš Karel Prušnik-Gašper obhajal svoj 71. življenjski jubilej. Nekaj tednov po njegovi sedemdesetletnici je nenadna smrt prekinila delavno in borbena življenje našega tovariša Gašperja, ki je zapustila bolečo vrzel. Za časa svojega življenja je med drugim marljivo zapisoval spomine, pripovedovanja raznih soborcev in prijateljev ter na ta način ohranil javnosti dragocene informacije in izkušnje. Tudi s tovarišico Mileno Gröblacher, ki te dni obhaja 60-letnico, se je pogovarjal in si zapisoval njeno pričevanje.

Iz teh zapiskov objavljamo nekaj izvlečkov, ki govorijo npr. o aretacijah maja 1944:

„Aretirani so bili Mohar Janez, mati Helena in hči Marija, ki so bili vsi trije ubiti v Dachau. Pred sodišče jih niso postavili. Mohar Janez je bil predsednik Slovenskega izobraževalnega društva v Škocijanu. Nadalje je bila aretirana cela Ročičjakova družina iz Male vasi. Oče Jože Ročičjak, hčerki Lizika (34 let) in Pepca (poročena Trobej) in še dve, ki sta bili pozneje izpuščeni, Marica Krasnik in Fanika Ročičjak. V tej zvezi sta bili aretirani tudi Mičejeva mati in hčerka, ki sta bili obe pozneje obglavljeni. Prav tako sta bila obglavljena Ročičjakov oče in hči Liza. Liza je hotela vso družino rešiti in je vse vzela nase (Milena, ki jih je obiskala v ječi, je to zvedela). Vendar trditve Lize niso pomagale. 12. januarja 1945 je v Gradcu poleg Lizike šel v smrt tudi Ročičjakov oče.

Pepca je bila obsojena za več let ječe. Po zlomu fašizma je prišla s kostno tuberkulozo iz ječe.“

Iz pogovora z Mileno je Gašper tudi zapisal sledeči dogodek, ki se je pripetil 3 mesece po neki partizanski akciji v tem kraju. „Po tej akciji je bila racija. Nato pa je bil nekaj časa mir. 29. 6. 1944 je prišel po mene Srečko. Vojko Eržen je bil prejšnjo noč ranjen, zato so rabili obvezo in antiseptiko. Ustrašila sem se, ker je Srečko prišel v nemški uniformi. Bilo je zjutraj. Srečka nisem spoznala. Priskrbela sem stvari in jih nesla ranjenemu, ki je ležal v gozdu med Nagelčami in Pokrčami. Na desni roki, nad komolcem je imel grdo mesno rano. Ko je ob nekem oknu hotel klicati so ga iz zasede ranili. Še z ranjeno roko je izstrelil nekaj nabojev, nato mu je pištola odpadla. Obvezali smo ga, nato so ga spravili v bolnico, z njim pa je šel tudi Srečko, ki je bil na dopustu iz nemške vojske.“

Milena Gröblacher praznuje 60-letnico

Danes praznuje svoj 60. življenjski jubilej tovarišica Milena Gröblacher iz Škocijana ob Klopinskem jezeru. Vsi jo poznamo kot iniciativno in marljivo aktivistko v prid slovenski manjšini na Koroškem in kot predsednico Zveze slovenskih žena ter članico odbora Zveze slovenskih organizacij na Koroškem. Ob priliki njenega jubileja smo se pogovarjali z njo, da bi našim bralcem predstavili njeno življenje in njene izkušnje.

Doraščala je na mali kmetiji nje-nega očeta, ki je bil zidarski mojster. Kmetija je obsegala 1,5 ha — doma so ji pravili „vpeta bajta“ — in razmere so zahtevale, da je bila doraščajoča mladina v prvi vrsti delovna sila. Za vzgojo ni ostalo veliko časa. Obiskovala je 4-razredno ljudsko šolo, pouka slovenščine v njenem življenju praktično ni imela. Starši so jo vzgajali v duhu slovenske narodne zavesti, sodelovala pa je od zgodnje mladosti v domačem slovenskem prosvetnem društvu, pri katerem je bil njen oče ustanovni član.

V prvih morečih tednih Hitlerjeve zasedbe je 17-letna Milena obiskovala ravno slovenski kuharski tečaj, ki ga je vodila Milka Hartmann. Na nekem povratku s tega kuharskega tečaja je prišlo tudi do njene prve odprte konfrontacije s pristaši hitlerjanskega režima, ki so ozmerjali obiskovalke tečaja. Gospodarski pritisk, ki je obstajal že vsa leta prej se je stopnjeval, povečal pa se je tudi narodnostni pritisk. Slovensko mladino, posebno tisto, ki je aktivno sodelovala v prosvetnem društvu, so se nekaj časa trudili „z lepim“ pridobiti za sodelovanje v nemških organizacijah, vendar so vsi vztrajno odklonili.

Škocijan je bila prva občina, ki je morala občutiti kruto usodo pod fašističnim režimom, ki naj bi jo doživel po načrtih fašistov ves slovenski narod. 25. avgusta 1938 je kot prvi koroški Slovenec umrl na posledicah krutega zapora domači župnik Vinko Poljanec. „Vsak je vedel, da ga je uničil Hitler, ta primer nam je povedal, da nas čaka nekaj nasilnega, čutili smo se izpostavljeni neki kruti sili,“ je povedala Milena Gröblacher.

Do zasedbe Jugoslavije v letu 1941 so fašisti trpeli v določenih merah še slovensko kulturno delovanje. Po napadu na Jugoslavijo pa je bilo tudi tega konec; v zadnji igri na škocijanskem odru pred prepovedjo je sodelovala tudi Milena. Z ogromno bolečino je morala v naslednjih dneh s solzami v očeh gledati kako so hitlerjanci blizu njene domačije zažigali slovenske knjige iz društvene knjižnice. Tako je ljubila knjige, da se ji je zdelo, da se celo platnice branijo goreti.

Jeseni leta 1943 so bili vzpostavljeni prvi kontakti s partizani, začela tetni material kot so obveze, medikamenti, seveda s podporo nekaterih zdravnikov. V duhu internacionalizma so navezali tudi stike z nemškogovorečimi antifašisti in komunisti npr. v Ettendorfu v Labotski dolini. Te stike so prekinili fašisti, ko so maja 1944 zajeli severno od Drave partizane in v tej zvezi na nek način izvedeli o obstoječi mladinski skupini Osvobodilne fronte ter o nekaterih njihovih članih. Sledile so aretacije in 12. januarja 1945 so v Gradcu usmrtili nad 10 članov odporiške skupi-

Tovarišici Mileni Gröblacher iskreno čestitamo ob njenem življenjskem jubileju

ne. „Da smo preživeli, se moramo zahvaliti tistim, ki so vzdržali v fašističnih zaporih brez izdaje“, pravi Milena Gröblacher, ki je imela tesne stike s tistimi, ki so bili ujeti severno od Drave.

V tistih dneh se je občinska uprava preselila v staro šolo, ki je stala poleg Gröblacherjeve domačije. Iskali so snažilko in po posvetu z antifašističnimi krogi v občini se je Milena odločila, da zaprosi za delo kot snažilka. Na ta način je izvedela mnogo koristnega o nasprotniku, tako, da so partizani na terenu varneje živeli in se je graditi mladinska organizacija,

ki je v začetku v prvi vrsti skrbela za obveščevanje o položaju in načrtih Nemcev, zbirala pa je tudi sanitpripravljali svoje akcije. V tej zvezi je Milena Gröblacher izrazila, da je bilo vse antifašistično in narodno-osvobodilno delo timsko delo: „Ničesar ne morem označiti kot svojo zaslugo, prispevala sem le en živ v kroju celotne obleke, ki smo jo krojili.“

Po zlomu fašizma je Milena Gröblacher nadaljevala svoje delovanje v okviru Osvobodilne fronte in mladinske organizacije, ki se je vključevala v splošne akcije slovenske narodnosti za dosego svojih narodnostnih pravic, proti terorju zasedbenih in nemškonalnih nacističnih sil. Približno eno leto je delovala kot sekretarka OF v beljaškem okraju in prehodila peš skoraj celo južno Koroško. Pri tem so jo napadli tudi fašistični pretepači, ki so tudi po končani drugi svetovni vojni stremeli za iztrebljenjem Slovencev na Koroškem. Leta 1948 je bila izvoljena v odbor Zveze antifašističnih žena, odkar deluje v tej organizaciji in njeni naslednici Zvezi slovenskih žena. Hud udarec zanj je bil tudi konflikt v zvezi s Kominformo, ki je hudo prizadel napredne sile v slovenskih vrstah. V 50-ih letih je postala sekretarka Zveze slovenskih žena; po odstopu Olipic Lenije iz Roža pa predsednica te organizacije, ki se tudi danes vključuje v splošno narodnostno delovanje in posebno še v vzgojno delovanje slovenske mladine.

Dolga leta deluje že v Slovenskem šolskem društvu, ki mu je v zadnjih letih uspelo v ustanovitvi otroškega vrta v Šentprimozu realizirati staro željo slovenskega prebivalstva na vzgojnem področju. Deluje pa tudi kot odbornica domačega slovenskega prosvetnega društva, ki je poimenovano po prvi žrtvi nemškega fašizma med koroškimi Slovenci, po domačem župniku „Vinko Poljanec“.

Na vprašanje kako ocenjuje položaj na vzgojnem področju, je odgovorila: „Dobra splošna izobrazba mladine in ohranitev slovenščine so cilji za katere se potegujemo. Slovenščina pa je, kljub boljšim okoliščinam kot v prejšnjih časih, bolj ogrožena, ker je preživelo ljudstvo ogromno dobo fizičnega genocida. Vzgojne institucije kot dvojezični otroški vrtec v naši občini so vzpodbudna dejstva, ker ustvarjajo lastno zavest v domačem kraju. Kljub temu pa je obremenitev v nacionalnem oziru danes hujša, a manj vidna kot prej.“ Zato se Mileni Gröblacher zdi vzgojno delo, ki skrbi za ljubezen do materinščine in se postavlja proti ponižanju slovenskega jezika, kot eden najvažnejših faktorjev v prihodnjem narodnem delu.

Valentin Polanšek

69

BRATOVSKA JESEN

II. del

Tako se je sedaj udomačilo, da je mladi Meddolčan pri Zoranovih večkrat skušal pritiskati na gumbe Matevževe harmonike. Večkrat pa je bil Matevž doma pri starših, ko se je pojavil fante.

„Bova zagodla?“ ga je vabil z veselimi očmi Matevž.

Seveda je čutil, kako mrzlično je spreletavalo smr-kavca, pa je prinesel harmoniko pred hišo, se vsedel na klop in igral, da je bila vsa zgornja grapa polna basovskih bunda-bunda-bunda taktov in vreščeče mehke melodije. Smrkavec bi poslušal kdove kako dolgo.

Na Lenartovem vrhu je bil krščanski nauk. Zbralo se je naroda na prijazen gozdni jasi visoko gori nad meddoljsko Katrčno kmetijo. Vse so povrh obrali, ko je bilo pridiganja na pretek, pa še ljudskega petja, pa žebranja in litanij in še in še. Ker pa je tudi tega moralo biti enkrat dovolj, je bil enkrat pač konec.

Ajdnik je hotel pokazati svojo vedno prisotno krščansko posestniško ljubezen, pa je vabil pevce na svoj dom, da jih pogosti.

„Seveda pridemo, pridemo, če ne vsi danes, pa drugič!“ je dejal Korej, ki je bil zopet nazaj iz Karlaua. Kajti tudi njega je rešila Schuschniggova amnestija, ne samo hokenkrajcarje in socialdemokrate, tudi njega,“ razvpitega koroškega slovenskega komunistu.

Ajdnik se ni spoznal na politiko, zato mu je bilo edino pravilo, kar bo slišal v cerkvi, tega se bo držal, pa je vozaril kar uspešno skozi kolobocijo tistih let. Samo tedaj pa je ukrepal po svoje, brez nauka s prižnice, ko se mu je zahotelo Prekvačkove kmetije, ki je prišla na dražbo. Pa taka posest! In toliko gozda! „Kmečka smrt“ ga je dobila v pesti, pa je bilo po možakarju, ki je samcat imel toliko, da ni vedel koliko.

Ajdnik se spravi kratkoma k velikemu lesnemu podjetniku in mu razloži svoje namene: Da bo prilicitiral Prekvačkovo kmetijo, zato potrebuje večje posojilo, ki ga bo kril s toliko in toliko stoječega lesa na svoji širni posesti. Nevarni trgovec je takoj spregledal nepismenega hribovskega kmetavzarja in pristal, da bo dobil posojilo. Medtem pa je lisjaški dedec računal kar na dve muhi na en mah: Sam se udeleži dražbe in lahko navije ceno tako, da ji nepismenec ne bo kos. Ali pa če bo še sodeloval, mu spodleti in še Ajdnikova kmetija bo zdrknila v Poljančevo vrečo srečolova. „Kmečka smrt“, to je bil Kapelčan, ki se je tudi ukvarjal z nakupovanjem lesa, je dobila nalog, kako ukrepati.

Menda je samo po posredovanju kapelškega župnika šla nevarnost mimo kmetavzarja. Svojo posest je sicer obdržal, vendar izgubil pri dražbi lepe denarce. Zaželjena Prekvačkova domačija pa je zdrknila v bogataševo vrečo.

Tega dogodka so se spomnili pevci, ko jih je Ajdnik vabil na svoj dom. Vsak zase si je morda mislil: Štedi naj s svojo baharijo, da bo pocelil Prekvačkovo polomijo!

Korej je celo zašepetal Lenartu na uho:

„Bomo pa spet žebrali. Naj se kar sam križa, ko še namesto podpisa načetka le svoje okorne tri križe!“

V tistih letih je šlo nekaj lepih domačij na boben. Večkrat po krivici posestnikov samih. Preveč so se poigravali s svojo podedovano posestjo. Ravnali so s prevzetim

premoženjem kakor z loncem, ki nima dna! Naslinili so grmade otrok, grunt pa zapufali. Torej so nekje ogoljufali svoje otroke za prevzeto posest.

Zaplazničan je dobil preko dražbe v roke imenitno belansko kmetijo. Zaplaznikova hčerka pa je bila tista, ki je vznemirjala Lenartovo srce. Ko se drugače nikamor ni zgedoval.

Zato je Sončarjev Domen podražil prvega basista po pevski vaji, ko se je izvedelo za Zaplaznikov uspeh:

„Lenart, kaj bo? V Beli ne boš tako blizu dirigenta Koreja kot tukaj.“

Nagovorjeni se je potajil:

„Kadar dirigira, je vedno v isti razdalji od mene. Če dčbro pojem, se oddalji, da me bolj pokaže občinstvu; če pa me vleče s pol tonom kje malo vstran, se nevarno približuje, kakor da mi hoče...“

Spet se je zasmelaj Domen:

„... očitati: Dragi moj prvi basist, malo prej od vasovanja domov, da se boš še nadremuckal, kajti nenaspan zgubljaš posluh!“

Drugi pevci so se pridružili in se prijateljsko zabavali. Tokrat so imeli Lenarta in veliko Skalnikovo posest v delu.

Korej je bil velik praktik in realist, kljub vsem idealističnim prizadevanjem na vseh kulturno-političnih in strankarsko-ideoloških ravneh, pa si je delal kar prijetne utvare: Tako, tako, prav, prav, fantje! Vsi pevci naj bi se poženili na trdne slovenske napredne kmetije. Madona pevski zbor mora biti izhodiščna celica novega človeka v tem zaniknem kapelškem kraju!

Visoko gor na višavju, kjer se za Košom odpre prvi pogled na mogočnega orjaka Obir, je tropa ljudi iz kapelških dolin, tako bi se reklo v obvrškem narečju, naletela na človeka in mulca.

Z njihovimi deli in iz njihovih misli se je oblikoval slovenski narod

(Nadaljevanje s 3. strani)

ni mogla vidneje vplivati na razvoj slovenskega pesništva. S prekinitivno študija pa se je začela tudi trnjeva življenjska pot človeka, ki mu nerazvite kulturne razmere niso dopuščale, da bi postal poklicni literat; trajna gmotna stiska ga je gnala od poklica do poklica, od začasne zaposlitve do drugega priložnostnega dela, kar mu je onemogočilo, da bi polno razvil svoje ustvarjalne zmožnosti. Tako ga je kot pesnika kmalu prerasel nesporni lirski talent iz nekoliko mlajše generacije „vajevev“ Simon Jenko.

Drugo literarno oblikovalno področje je Levstiku odprl Anton Janežič, ko je začel leta 1858 izdajati Slovenski glasnik in že v oglašju pozival slovenske pisatelje predvsem k pisani pripovedni prozi, dorej na Slovenskem še ne razvite literarne zvrsti. Levstik, ki je bil že nekaj let kot domači učitelj na dolenski graščini opazoval življenje slovenskega podeželja in takrat preživljal brezposelne mesece v rodni vasi Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah, je neposredno odkrival še neizkoriščen vrec ustvarjalnega navdiha — ljudsko pripovedno tradicijo v čistem in klenem jeziku. Na to šolo umetnostne pripovedi ga je verjetno opozoril že tri leta poprej na Dunaju Vuk Stefanovič Karadžič, pa tudi različni pripovedni poskusi drugih slovenskih pisateljev tistega časa so snovno črpali iz nje.

Toda Levstikov poseg v slovensko pripovedno prozo leta 1858 je bistveno izstopal iz konteksta podobnih prizadevanj drugih. Ni mu šlo niti za rekonstrukcijo starega eposa niti za snovno pestrost niti za značilne pripovedne oblike. Levstik je v neposrednih stikih z nadarjenimi in bistri ljudmi iz rodne okolice znova doživel ljudsko tradicijo, v kateri je doraščal kot otrok, spoznal je psihološke posebnosti in objektivne potrebe kmečkega človeka in preučeval pristno slovensko govorico. Iz teh komponent je nastala njegova vizija o slovenski pripovedni prozi, ki naj se uči pri ljudstvu in naj se vrača med ljudstvo. Svoje misli o tem je razvil v okviru potopisa Iz Litiže do Čateža, poskušal pa jih je tudi praktično uresničiti s povestjo Martin Krpan. Pripoved kmečkega očanca Močilarja o tihotapcu Martinu Krpanu z Vrha, ki je z izredno fizično močjo in tudi značilno kmečko zvitostjo premagal silaka Brdavsca na Dunaju, je nesporno klasično delo slovenske pripovedne proze. Toda tudi ta dosežek Levstikovih oblikovalnih sposobnosti sam po sebi ni tisto, zaradi česar si je Levstik pridobil mesto med najbolj znamenitimi Slovenci; primat v slovenski pripovedni prozi je že nekaj let pozneje prevzel Josip Jurčič.

Vse kaže, da je bila prava domena Levstikovih literarno ustvarjalnih sposobnosti dramatika. Nagnjenje do te zvrsti literarnega oblikovanja je Levstik pokazal že z zgodnjimi poskusi v dijaških letih. V prvem neprostovoljnem azilu v rodni Retjah leta 1855 pa je Levstik tvegval v velikolaški gostilni nenavaden in izredno uspešen gledališki poskus. V nekaj dneh je napisal besedilo enodejanke Juntez, ki se dogaja v gostilni kot pogovor med postaranim in svojevglavim kmetom Juntezom in tremi pretendenti za roko njegove hčerke iz različnih stanov — komisarjem, študentom in kmetom. Uprizoritev je imela velik odmev in so jo morali ponoviti. V slovenski

gledališki zgodovini pomeni ta dogodek pomemben vezni člen med verskimi obhodnimi igrami baročne dobe in modernimi gledališkimi poskusi. Besedilo samo pa je zgleden primer dosledne realistične zasnove, ki se kaže tudi v jezikovni večplastnosti; drugače namreč govori kmet, drugače izobraženec, študent pa vnaša spet svoje jezikovne posebnosti.

Ta poskus je nesporno dokaz Levstikovih dramaturških sposobnosti. Da pa pisatelj ni nadaljeval v tej smeri, so bile najbrž bolj krive objektivne kot subjektivne silnice. Pristni dramatik, kar je Levstik nedvomno bil, ne more ustvarjati brez gledališča, v katerem lahko polno uresniči svoje zamisli. Kadar je Levstik našel ljudi, s katerimi je lahko izvedel gledališko igro, je tudi dobil potrebno pobudo za

dramatično pisanje. Zato pa si je tudi organizacijsko prizadeval za stalno slovensko gledališče. Sodeloval je pri ustanovitvi Dramatičnega društva v Ljubljani in mu bil tudi eno sezono zgledni predsednik; toda takrat mu druge zaposlitve in ustvarjalna izčrpanost niso več dopuščale, da bi ustvaril veliko delo. Da pa bi bil tega sposoben, kaže tragedija Tugomer, ki jo je po Jurčičevi, prvotno povsem drugače zasnovani drami, v izredno kratkem času preoblikoval v tekočih blankverzih. V njej je preko zgodovinske snovi izrazil globoko razočaranje nad slovenskimi razmerami in nacionalno bolečino. Tudi če je ta končna predelava skupno delo njega in Jurčiča, je Levstikov delež tolikšen, da je z njim izpričana izredna dramaturška kreativnost. Tragedija velja za najpomembnejše slovensko dramsko delo med Linhartom in Cankarjem.

Toda tudi za Levstikovo dramsko delo ne moremo trditi, da se je prav z njim Levstik uvrstil med največje slovenske slovstvene ustvarjalce, saj je Tugomer izšel leta 1876 pod Jurčičevim imenom in še do danes ni nesporno dokazano, da je končna oblika tragedije Levstikovo delo. Levstikov pojav v slovenski literaturi se po posameznih zvrsteh in posameznih delih nekako razbline, presojan v celoti pa se od svojega časa do danes vseskozi kaže v enkratni moči in sugestivni sili. K temu prispeva bolj od umetniške dognanosti njegova idejna premišljenost in prepričljivost, inovativnost in, ne nazadnje, jezikovna sočnost in zglednost.

Prava veličina Levstikovega pojava v slovenski kulturi pa se kaže šele v širših razsežnostih, kot je leposlovno ustvarjanje. V Levstikovi pisateljski dejavnosti polleposlovnega in zunajleposlovnega značaja je treba poudariti zlasti njegovo literarno kritiko in politično publicistiko. Levstik je bil prvi slovenski literarni kritik v pravem pomenu besede. Ni bil sicer široko razgledan po sodobni literaturi niti po estetski misli. Toda imel je trdna estetska izhodišča in nesporen literarni okus. To ga je v povezavi z značajsko brezkompromisnostjo uresničilo za literarnega presojevalca. Žal tudi te svoje sposobnosti zaradi objektivnih razmer oziroma omejenih publikacijskih možnosti ni mogel polno in neovirano razviti (tudi Janežič, ki mu je bil vedno naklonjen, mu je iz ozirov na naročnike in kritičnem trenutku odrekal objavo).

Levstikova politična publicistika je nastajala v treh etapah. Leta 1863, ko mu je dal Miroslav Vilhar urejati oziroma pisati časnik Naprej, je bila njegova angažiranost naravnana proti zunanjim sovražnikom slovenstva, proti oblastvenemu zatiranju Sloven-

AULA SLOVENICA

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5—7

Vljudno Vas vabimo na otvoritev razstave slikarskih del

GVIDONA BIROLLE

(1881—1963)

ki bo v ponedeljek 16. februarja 1981 ob 19. uri.

Razstava bo odprta do 7. marca 1981, od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

cev in proti nemčurjem. Po letu 1867, ko se je dokončno izvršila politična diferenciacija znotraj slovenskega političnega tabora na „staroslovence“ in „mladoslovence“ in so drugi, to je slovenski liberalci, začeli izdajati svoj časnik Slovenski narod, se je Levstik znašel na čelu liberalnega tabora kot najbolj ozaveščen in dosleden zagovornik brezkompromisne politike tako proti Nemcem in nemčurjem, kakor tudi proti omahljivi in kompromisarški politiki „staroslovencev“. Kmalu pa je Levstik ostal sam s svojim brezkompromisnim stališčem, gluhim za vsakršno politično praktičizem. Ko so se staro- in mladoslovenci združili za skupen političen nastop, je Levstik leta 1870 v svojem kratkotrajnem satiričnem listu Pavliha z jedko satiro posegel tudi v liberalni politični tabor. S tem pa je izzval splošno ogorčenje in insinucije, da je podkupljen od nemške vladne stranke. Takrat se je Levstik, globoko človeško prizadet, umaknil iz slovenske politične arene. Potem, ko je dobil službo uradnika Licejske biblioteke v Ljubljani, je živel vse bolj v zasebnosti, bolan in izčrpan, vse do smrti leta 1887.

V Levstikovem značaju in delovanju dominirata dve lastnosti, ki tudi z današnjega stališča terjata vse priznanje in občudovanje. To je najprej njegova dosledna nacionalna zavest, nje-

gova brezkompromisna borba za enakopravnost Slovencev v javnem življenju večnacionalne države, posebej za neoviran in vsestranski narodni razvoj na slovenskem narodnem ozemlju, ki ga je pojmoval v smislu „zedinjene Slovenije“, idealnega slovenskega narodno političnega programa. Ta komponenta je ostala enako trdna tudi v letih, ko se Levstik ni več ukvarjal s politiko, in je dobila strnjeno izraz v večkrat citiranih besedah iz Tugomera:

Tvrd bodi, neizprosno, mož jeklen, kadar brani je časti in pravde jeziku in narodu svojemu.

Druga Levstikova občudovanja in posnemanja vredna lastnost pa je njegova etična trdnost in doslednost, ki se ni pustila ukleniti v strankarske tendence, marveč se je postavljala po robu vsakršnemu kompromisarstvu, vsakršnemu taktiziranju in vsakršni hipokriziji, bodisi pri političnih naspornikih ali pri somišljenikih. Podrediti osebne želje in nagnjenja potrebam skupnosti, ki ji pripada; postaviti se ves, z vsem svojim mišljenjem in dejanjem v službo ideji, o kateri si prepričan, da je pravična; vztrajati na izbrani poti, dasi ostanes na njej osamljen — s takšnim življenjskim vodilom in ravnanjem se je Levstik dvignil nad svoje rojake, postal in ostal je eden največjih slovenskih mož.

Korej je bil, ki je nosil pijačo in hrano na planinsko kočjo Rainerschutzhause. Težaško delo, a nekaj se je dalo zaslužiti. Odkar je prišel iz zapora, je imel dodatne težave pri dosegu kakega primernega dobrega posla.

Med izletniki sta bila tudi Domen in Matevž.

„Povedal bi nam pevcem, pa bi vsak nabasal nahrbtnik in bi nesli, da bi bilo kaj! To bi naredili tebi za uslugo. Dosti se trudiš z nami pri vaji in petju!“

„Madona, res, zakaj nisi kdaj o tem zinil?“ se je odkrito spraševal tudi Matevž in pritrjeval bratovemu predlogu.

In še Lonka se je oglasila:

„Kadar pa pridete na Peco, vas bom jaz pogostila z divjačino, z gamsom ali srnjakom. Matevžev bratranec Anzk bo ustrelil, kar boste želeli. To vabilo velja v prvi vrsti za Korijev moški zbor!“

Hehetaje se so posedli, se odpočili in se okrepcali.

„Saj se še dobimo, vi ste hitrejši kot midva z mulcem!“

Korej je kalkuliral s časom. Moral je naprej. Zanj ni bilo praznika.

Čim se je dirigent oddaljil, je Matevž začel pripovedovati:

„Ko se je Voglarjev Konrad priženil tu doli na Obvrhje, smo bili povečini tudi pevci na svatbi. Dirigenta Koreja še nismo imeli v sredi. Koliko smo takrat prepevali z Obvrhčani! Jernejevci imajo glasove. Mi se lahko skrivamo. Oni pojo po posluhu, a s srcem. Njihova pesem zveni, te vsega presune, da te mravlje spreletavajo!“

Tudi bodoči ženin Lenart je bil v izletniški tropi. On je Obvrhčane še bolje poznal, ker je bil večkrat tam na okoli. Imel je posla z merjenjem mleka, pa je tako prišel na vse kraje širne belanske občine.

Ljudje iz kapelških doli so bili polni hvale za krajane, ki so živeli svoje življenje spodaj pod silakom Obirjem.

Zato je tudi Lonka dodala svojo željo:

„Nikdar še nisem bila na obvrhškem žeganju, enkrat pa moram tu gor!“

Bližala se je pomlad devetnajststoosemintridesetega leta. Zgodnja bo in zopet polna nad in čvrstega novega življenja. Tudi politično se je bližala nova pomlad. Nova za avstrijske in koroške in kapelške hokenkrajcarje, ki so jih sedaj vsi imenovali samo še nacionalsocialiste. Le v zaupnih krogih je pri naprednih posameznikih ostala oznaka fašist — nacist.

Trinajsti marec devetnajststoosemintrideset: Adolf Hitler anektira republiko Avstrijo!

Kako je bila dežela krhka in nacionalistično veleniško okužena, se je izkazalo že v noči od dvanajstega na trinajsti marec: Kot na povelje dobro pripravljene tajne organizacije so zaplapolale po mestih in vaseh hitlerjanske zastave s kljukastim križem, pojavile so se skupine uniformirancev, ki so nosili na rokavu isti hitlerjanski kljukasti križ.

Nepoučenemu očividcu bi tedaj moral nastati vtis, da je vsa Avstrija navdušena za Hitlerja!

Med politično razgledanimi ljudmi so se ponavljale zadnje besede avstrijskega zveznega kanclerja doktorja Kurta Schuschnigga, ki jih je še poslal po radijskih valovih avstrijskemu ljudstvu, ki ga je tako nepriljubljeno držal vsa leta od Dollfußove smrti štiriintridesetega leta sem in tako pripravljaj pot Adolfa Hitlerja:

„Bog varuj Avstrijo!“

„Če bo njegov faterlendiš-frontovski bog Avstrijo tako obvaroval naslednja leta, kot je storil prekleto Schuschnigg z našimi strankinimi kolegi, ki jih je vtaknil v zapore, tedaj, uboga Avstrija, kar veruj v svojega nemškega boga in crkavaj po zaporih!“

Tako se je razjaril Spodnji Voglar, ki se je s Strnovim Francem štel za najstarejše organizirane socialdemokratske strankine člane vsega Meddolja. Strnov Franc mu je kazal, naj ne bo tako glasen. Opazil je namreč pri sosedni Kušejevi miz učitelja Gutterja, ki se je smolil okoli natakariče Micije in nosil kričečo naci-uniformo. Natakariča pa je bila sestra rudarja, trdnega socialca.

Ko se je gostilna napolnila s takimi ljudmi, ki niso bili nevarni, si pri proletarski mizi lažje govoril bolj zaupno in prostodušno. Vsaka miza je imela svojo pogovorno tematiko. Največ je bilo takega gobeždanja, ki je tako neutralizirano, da bi ga lahko prevedel tudi v hitlerjevsko nemščino ali bi ga uporabljaj celo v zmernih krogih okoli „farških miši“, kar naj bi označilo ljudi, ki se vsaj delajo silno pobožne, a so v bistvu pobožnjaški. Dovtipi in pivniške šale, to je marenj, ki plehko zabava vsakega gosta. Seveda najbolj, če je pomešan z nemščino, ali je podan v lokalnem žargonu kapelščine.

Nihče se ni brigal za „delavčevski kot“, to je bila miza v Kušejevi gostilni, kjer so nedogovorjeno posedali zgolj proletarski ljudje. Zdaj pa je doživel ta kot neko spremembo. Prej so se tukaj dobivali in kljub strankarskim razprtijam kompromisno diskutirali socialci in komunisti. Izhajali so drug z drugim. In to največkrat po posredovanju pijače. Kdor je imel kak groš več, je plačal tistemu kaj, ki je sedel na suhem in se tresel, ali mu bo dala natakariča še eno žganje na dodatno kredo ali ne. Sprememba je bila tokrat zaradi tega, ker se je pridružil v poznani krog bivši krščanski socialist, pozneje pristaš Schuschniggove faterlendiše fronte. Zdaj je bil zaradi novega političnega položaja ob Hitlerjevem prihodu prav tako razbit na tleh kot vsi drugi strankarji te ali druge barve.

(Dalje prihodnjč)

-ŠPORTNI VESTNIK - ŠPORTNI VESTNIK-

12. smučarske tekme SPD „Zarja“

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ iz Zelezne Kaple je zadnjo nedeljo priredila 12. smučarske tekme. Prireditelj športne sekcije prosvetnega društva je bila velik dogodek za mladino, pa celo za starejše letnike. Tekem se je udeležilo kar 135 smučarjev, ki so se borili v 9 skupinah za pokale. Ob krasnem sončnem vremenu so se smučarji pomerili na 1700 m dolgi progi v smuku. Privlačnost tekme pa postaja vsako leto večja, pravijo v kapelških grapah, saj prihaja vedno več smučarjev ne samo iz najbližje oko-

lice temveč tudi iz Sel, Šmihela, Goselne vasi, Dobrle vasi, Pliberka in celo iz St. Vida na Glini in Celovca. Organizatorji niso bili zadovoljni samo zaradi lepega vremena in lepe udeležbe, najbolj jih je veselilo, da se ni zgodila nobena nesreča in prostovoljcem gorske reševalne službe ni bilo treba stopiti v akcijo. Proga je bila odlično pripravljena in je držala kljub toplemu soncu do zadnjega tekmovalca. Najbolj zaslužna sta za to Tomaschitz Ludwig in Fridi Podgoršek, ki sta v nešteti urah s teptal-

nim strojem obdelovala strmine Koprivne. Štart je bil blizu grebena, na katerem je državna meja, cilj pa blizu Mozganove domačije, ki je v vseh dneh priprave in tekem bila v pomoč organizatorjem.

Tekma se je brezhibno odvijala in tajnik Slovenskega prosvetnega društva Zarja Miha Traunik je v obeh deželnih jeziki napovedoval smučarje ter njihove rezultate. Ob cilju so mu pomagali med drugim Janko Kölich, ki je pridno računal, Hribar Jozi,

Občni zbor društva „Naš otrok“ v Celovcu

Lastna iniciativa staršev je prinesla priznanja vredne rezultate. To potrjujejo poročila, ki jih je podal odbor društva na občnem zboru v sredo 21. januarja 1981 v Mohorjevem dijaškem domu v Celovcu.

Po enem letu slovenskega pouka za šoloobvezne otroke na prostovoljni bazi z učiteljema Jankom Urankom in Reziko Iskro, je bilo jeseni 1977 ustanovljeno društvo „Naš otrok“, ki si je postavilo cilj, da pomaga utrditi slovensko besedo in kulturo ter z dvojezično vzgojo tudi položiti temelj za razumevanje med narodoma v deželi in to že v otroških letih. Ker šolske oblasti niso dale prostora udeležencem slovenskega pouka ne na slovenski gimnaziji in ne na kakšni drugi šoli v Celovcu in ker je celovška občina odklonila zamisel, da bi se v enem od mestnih vrtcev ustanovila dvojezična skupina, je društvo „Naš otrok“ realiziralo idejo lastnega otroškega vrtca. Po društvu poimenovani vrtec je odprl vrata 7 otrokom 11. oktobra 1978,

otrok iz Celovca in okolice. Po povečanju prostorov je v vrtcu zdaj 35 otrok. Jeseni 1980 je bil ustanovljen še otroški zborček, ki ga vodi Lenčka Kupper.

V počitnicah imajo vrtnarice možnost, da izpopolnjujejo svoje znanje in izkušnje s hospitacijami v ljubljanskih vrtcih. S problemi dvojezične vzgoje v otroških vrtcih se na znanstveni podlagi bavi posebna skupina raziskovalcev okoli dr. Saxerja. Društvo „Naš otrok“ ta projekt zelo podpira in želi (predlog člana odbora dr. Pavla Apovnika), da bi pri tem sodelovalo tudi Slovensko šolsko društvo, ki upravlja otroški vrtec v Sentprimozu. Sploh bi bili potrebni pogostejši razgovori in stiki med obema društvoma.

Da je dejavnost otroškega vrtca povezana z velikimi stroški, ki jih ni mogoče kriti s prispevki staršev in s članarino, je jasno. Kljub temu je društvo do sedaj vse finančne težave dobro prebrodilo. Seveda ne brez pomoči drugih, n. pr. osrednjih organizacij koroških Slovencev, zvezne in deželne vlade, mesta Celovec, Mohorjeve družbe in Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje v Sloveniji, ki je podaril društvu delno opremo vrtca. Ker stroški stalno naraščajo je društvo moralo zvišati mesečni prispevek staršev, ki sedaj znaša za celodnevni obisk 750 za poldnevni pa 470 šilingov. Občinski vrtci v Celovcu zahtevajo malo manj, zasebni pa znatno več; toliko v primerjavo.

Najvažnejši zaključek živahne diskusije je bil, da bo treba staršem redno in večkrat dati možnost razgovora z vodstvom vrtca in da bo treba misliti na primerno nadaljevanje dvojezične vzgoje in izobrazbe v ljudski šoli, če drugače ne gre, pač na zasebni bazi. Z majhnimi izjemami je občni zbor v glavnem potrdil stari odbor: predsednica Marija Šikoronja, podpredsednica Rezika Iskra, tajnik mag. Janko Merkač, blagajničarka Magda Wedenig, dr. Pavel Apovnik, dr. Jožica Pušnik, mag. Stefan Pinter, Ivan P. Lukan in Franc Wedenig. V nadzornem odboru so: Jože Wakounig, mag. Ana Sienčnik in Vida Neufeld. Člani razsodišča ostanejo: Brigita Prušnik, dr. Janko Zerzer in mag. Ivica Kampuš.

PRODAM PONIJE
(majhni konjički)

Krawanja Johann, 9584 Bek-
štanj, Auf der Heide 2
telefon 0 42 54 - 20 16

Wutte Anica idr. Za brezhiben potek tekme pa so tudi skrbeli Franc Štern in Wutte Herbert, ki sta bila na štartu, ter številni drugi, ki so bili ob progi.

V strmem bregu pa se niso merili samo smučarji, člani prosvetnega društva so v strmem bregu postavili kuhinjo — skoraj pravo gostilno — da so skrbeli tudi za gledalce, ki jih je bilo nekaj sto.

Zaključek prireditve je bil popoldne v gostilni pri Rastočniku, ker je SPD Zarja razglasila rezultate ter razdelila diplome in pokale.

Rezultati:

Mladina/gostje: 1. Plieschounig Erich, Goselna vas 52,64; 2. Nachbar Josef, Pliberk 53,57; 3. Pirtscher Wolfgang, Lohanke 54,74

Zenske/gostje: 1. Oraže Lydija, Sele 59,82; 2. Dovjak Draga, Sele 1.01,90; 3. Leitgeb Johanna, Sinča vas 1.05,08

Splošni razred moški/gostje: 1. Plieschounig Manfred, Goselna vas 53,38; 2. Golautschnig Fritz, Dobrila vas 53,80; 3. Hribernik Florian, Sele 54,04

Solarji: 1. Lopar Rainer 59,22; 2. Tomaschitz Wilhelm 1.01,75; 3. Wölcher Franc 1.03,09

Mladina: 1. Jenschatz Herman 53,96; 2. Poderschnig Rupert 55,04; 3. Sporn Josef 55,65

Zenske: 1. Dreier Sylvia 1.08,47; 2. Uneg Florentina 1.10,15; 3. Dreier Roswitha 1.13,73

Zenske II: 1. Knafel Andrea 1.01,81; 2. Dreier Angelika 1.06,15; 3. Dobeitz Helga 1.08,19

Seniorji: 1. Strasser Adolf 56,44; 2. Ošina Michael 1,04,91; 3. Petschnig Valentin 1,07,84

Splošni razred moški: 1. in najboljši dneva Knafel Albin 52,08; 2. Haller Emil 53,44; 3. Maloverschnig Manfred 53,48

Obisk z
Nizozemske

Pred dnevi se je skupina Nizozemcev (v glavnem juristi) mudila na Koroškem in ob tej priložnosti obiskala sekretariat Zveze slovenskih organizacij v Celovcu, kjer jih je tajnik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser seznanil s položajem naše narodne skupnosti na Koroškem. Člani skupine so pokazali veliko zanimanje in razumevanje za naš problem in obljubili, da bodo v domovini tolmačili situacijo koroških Slovencev, ki se borijo za svoj nacionalni in socialni obstoj.

Slovensko prosvetno društvo
„Edinost“ Škofiče vabi na

KULTURNO PRIREDITEV
S PLESOM

v soboto 14. februarja 1981
ob 19.30 uri pri Schützu v
Škofičah.

Nastopajo domači mešani
pevski zbor, oktet, otroški
pevski zbor ljudske šole,
dramska skupina ter
tamburaši iz Hodiš

Za ples bo igral znani
„Dobrač kvintet“

Prisrčno vabljeni!

Slovenska športna zveza Celovec Slovensko planinsko društvo Celovec
Slovensko prosvetno društvo Sentjakob v Rožu

vabijo na

III. zimski pohod „Arihova peč“

v spomin na padle borce pod Arihovo pečjo februarja 1945

ki bo v nedeljo 22. februarja 1981 s pričetkom ob 10. uri na Hodnini pri Polancu nad Sentjakobom v Rožu.

1. SPORED

a) smučarski tek — 6 km (1 krog):

otroci do 10 let (letniki 1971 in mlajši)
dekleta in fantje do 16 let (letniki 1965 do 1970)
ženske do 30 let (letniki 1951 do 1964)
ženske nad 30 let (letniki 1950 in starejše)

b) smučarski tek — 12 km (2 kroga)

moški do 30 let (letniki 1951 do 1964)
moški do 40 let (letniki 1940 do 1950)
moški nad 40 let (letniki 1939 in starejši)

c) pohod za peče od „Polanca“ preko partizanskega bunkerja do planinske postojanke „Koče nad Arihovo pečjo“ in nazaj (mimo Resmanove lovske koče).

2. POGOJI ZA UDELEŽENCE, ŠTART

Na III. zimskem pohodu „Arihova peč“ lahko sodelujejo vsi. Udeleženci pohoda (pešci) morajo biti zimsko in planinsko opremljeni. Pohodniki se morajo držati proge, ki je za pohod označena. Pohodniki se vzpenjo na planino Bleščečo — „Koča nad Arihovo pečjo“ (kontrolni žig) in se preko Resmanove lovske koče (kontrolni žig) vrnejo po označeni poti nazaj do cilja pri Polancu. Štart za pohodnike je ob 10.30 ure naprej, na cilj pa je treba priti najkasneje do 17. ure. Masovni štart za tekače na 6 km je ob 10.30 uri, 15 minut kasneje pa za tek na 12 km.

3. PRIJAVE IN ŠTARTNINA

Udeleženci III. zimskega pohoda „Arihova peč“ se prijavijo do 18. februarja 1981 na vseh Posojilnicah; na uredništvu Slovenskega vestnika, Si. Rupprechter Straße 19, 9020 Celovec (tel. 84 9 24); na sedežu SSZ, Spitalgasse 12, Celovec; na sedežu Slovenskega planinskega društva Celovec, Gasometergasse 10 (tel. 32 5 50), pri SPD „Rož“ (Posojilnica Sentjakob v R.). Naknadne prijave sprejemamo na dan prireditve med 9.30 in 10. uro. Štartnina znaša 30 šil. za odrasle in 20 šil. za otroke in mladince. Štartnina se plača ob prijavi.

Pohodniki prejmejo na štartu kontrolni kartonček, tekači pa štartno številko. Po pohodu je treba na cilju predložiti kontrolni kartonček. Vsak udeleženec dobi nato diplomu za udeležbo in značko III. zimskega pohoda „Arihova peč“. Uvrščeni tekači dobijo pokale, plakete, praktične nagrade, najboljši dneva pa spominsko plaketo „Slovenskega vestnika“.

4. OKREPČILA, ZDRAVSTVENA SLUŽBA, SERVISNA SLUŽBA

Vsak udeleženec bo ob prihodu na cilj in v planinski postojanki prejel toplo pijačo. Za zdravstveno službo je poskrbljeno. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost. Organizator bo za udeležence pripravil servisno službo ELAN in TOPSPORT, kjer se bo dobilo nasvete za mazanje smuči in kjer se bo lahko izposodilo tekaške smuči.

5. PODELITEV NAGRAD

Razdelitev rezultatov in podelitev nagrad bo ob 12 uri na cilju.

6. III. ZIMSKI POHOD „ARIHOVA PEČ“ bo izveden ob vsakem vremenu. V slučaju pomanjkanja snega bo samo pohod (pešcevi).

7. DOVOZ IN PARKIRNI PROSTOR

Iz Sentjakoba v R. vodi proti Podrožiči/Rosenbach, preko vasi Leše/Lessach, Svatne/Schlatten in Hodnina/Kanin asfaltirana cesta, ki bo označena s kazipoli „Arihova peč“. Parkirišča so na razpolago.

8. ZLATA ZNAČKA

Kdor se bo 5 krat udeležil Zimskega pohoda „Arihova peč“, bo prejel posebno zlato značko. Petkratno udeležbo mora dokazati s petimi zbranimi kartončki.

PRIREDITVE

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v
Bilčovsu in Slovensko planinsko društvo
Celovec vabita na

DIA PREDAVANJE

„V hribih se dela dan“

v četrtek 19. februarja 1981 ob 19.30
uri pri Miklavžu v Bilčovsu.

Predavatelj: planinski fotograf Franci
Kropivnik

Prisrčno vabljeni!

KONCERT

Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi

Kraj: pri Ilgu (Krainz) v Kazazah

Čas: nedelja 15. 2. 1981, ob 10. uri

Nastopata: MPZ „Srce“ iz Dobrle vasi

in „Trio Korolan“ iz Sentvida v P.

V vsako
slovensko družino

Mešani pevski zbor „Podjuna“ vabi na
VELESALOM

v soboto 14. februarja 1981 ob 14. uri
na Lebiču pri Nonči vasi.

IGRA OD ZGUBLANIGA SINA

v petek 13. februarja 1981 ob 18.
uri v Sentjakobskem gledališču v
Ljubljani.

Nastopa dramska skupina SPD
„Drabosnjak“ s Kostanj.

Sportno društvo Zahomec vabi na
IV. OJSTERNIKOV
LJUDSKI TEK

v nedeljo 15. februarja 1981 ob
9.30 uri na Ziljski Bistrici.

Prijave tekmovalcev so še možne
na dan prireditve od 8. do 9.
ure v gostilni Kaiser.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 12. februarja 1981

Za 100 dln dobite	40,00 šil.
Za 100 dln plačate	45,00 šil.
Za 100 lir dobite	1,41 šil.
Za 100 lir plačate	1,50 šil.
Za 100 mark dobite	698,50 šil.
Za 100 mark plačate	714,80 šil.

Maturanti Zvezne gimnazije za Slovence vabijo na

Gimnazijski ples

ki bo v petek 20. februarja 1981, ob 20. uri v Delavski zbornici
v Celovcu

Igrala bosta ansambla

„Pepel in kri“ ter „Fantje iz Podjune“ (Orig. fidelen Unterlandler)

Veselimo se Vašega obiska!